

ŠIBENSKI LIST

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA KOTARA ŠIBENIK

BRJ 274 — GOD. VI.

ŠIBENIK, 18. PROSINCA 1957.

IZLAZI SVAKE SRIJEDE

V. kongres Narodne omladine Hrvatske Delegati su otputovali

U ponedjeljak je otputovalo u Zagreb 27 delegata, koji će zastupati omladinu šibenskog kotara na V. kongresu Narodne omladine Hrvatske.

Prije odlaska delegati su u prostorjama Kotarskog komiteta NOH-e održali sastanak, gdje su razmotrili pitanja koja će iznijeti na Kongresu. Oni će tom prilikom diskutirati o problemu pionirskih organizacija, o radu seoske omladine, o nekim aktualnim problemima srednjoškolske omladine, kao i o temi omladina šibenskog kotara i radničko samoupravljanje.

Potonuo talijanski jedrenjak

Za vrijeme orkansog vjetrova koji je zahvatio naše područje, u predjelu Kornatskih otoka došlo je u petak 13. o. m. oko 10 sati do pomorske nezgode kojom prilikom je talijanski jedrenjak »Fiorella«, nosivosti 350 tona potonuo na dubinu od 5 metara.

Jedrenjak je plovio iz Ankone za Split gdje je imao utovariti izvjestan broj goveda, ali je na putu, zahvaćen vjetrovom koji je dostizao jačinu od preko 100 kilometara na sat. Odjednom voda je stala prodirati u unutrašnjost broda uslijed čega je mašina prestala raditi. Posada je u posljednji čas napustila brod, zatraživši pomoć. Ubrzo je stigao patrolni brod JRM, koji je posadu snabdio hranom i odjećom. U ponedjeljak ujutro stigli su organi lučkih vlasti i Sekretarijata unutrašnjih poslova NO-a kotara koji su započeli potrebne izvidaje. U međuvremenu vlasnik potonulog broda zatražio je od poduzeća »Brodospas« da ono započne sa radovima na spašavanju broda. Međutim, dok ovo javljamo, nevljeme koje još uvijek vlada onemogućava radove na njegovom spašavanju. Posada broda zasad je smještena u Vruljama kod tamošnjih stočara.

Dalje prenošenje nadležnosti na naše općine

RAZGOVOR S JUROM IVEZIĆEM, TAJNIKOM IZVRŠNOG VIJEĆA SABORA NR HRVATSKE

SAVEZNA NARODNA SKUPŠTINA USVOJILA JE VIŠE ZAKONSKIH PROPISA, KOJIMA SE REGULIRA PRENOŠENJE NADLEŽNOSTI S VIŠIH NA NIŽE ORGANE VLASTI. NA TEMELJU NJIH I SABOR ČE HRVATSKE USKORO DONIJETI SLIČNE PROPISE, STOGA SMO SE OBRATILI DRUGU JURI IVEZIĆU, TAJNIKU IZVRŠNOG VIJEĆA SABORA, DA NAM IZNESE ŠTO PREDVIĐAJU TI ZAKONSKI PROPISI, KOJA IM JE SVRHA?

Nacrti propisa o kojima je riječ — odgovor je drug Ivezic — predviđaju dvojako prenošenje nadležnosti i to, s narodnih odbora kotara i njihovih organa na narodne odbore općina i njihove organe, te sa vijeća narodnih odbora na njihove savjete, sa savjetima na upravu i tako dalje.

Iako bi možda naziv decentralizacije nadležnosti bio neadekvatan, ipak se uglavnom radi o prenošenju kompetencija iz nadležnosti narodnih odbora kotara i njihovih organa na narodne odbore općina. Osnovni je princip, naime, da svi poslovi u odnosu na organe vlasti s građanima i organizacijama, predu u nadležnost narodnih odbora općina, izuzev nekih političko — upravnih i sličnih poslova, čiji karakter izuzetno zahtijeva da ostanu na nadležnosti narodnih odbora kotara.

Naše dvogodišnje iskustvo o uvođenju komunalnog sistema do sada pokazalo je, naime, da je neminovno nužno ići na promjene u nadležnostima i kompetencijama narodnih odbora. U protivnom susret ćemo se sa takovim teškoćama koje su praktički ozbiljna kočnica i za naš sistem društvenog upravljanja i za razvitak organa vlasti uopće. Napominjem, na primjer, da su bivše takve gradske općine i općine s posebnim pravima, imale prije uvođenja komunalnog sistema daleko veće nadležnosti nego sadašnji narodni odbori u tim mjestima.

PITANJE: Što nam možete reći o ulozi i funkciji savjeta narodnih odbora u vezi s prenošenjem tih nadležnosti?

ODGOVOR: Mislim, da je kod razmatranja tih problema naročito važno uočiti i objasniti upravu ulogu i funkciju savjeta narodnih odbora. To je nužno i radi toga da bi se i kod prenošenja nadležnosti moglo da nađe odgovarajuće

rješenje. Kod toga treba imati u vidu perspektive razvitka komunalnog sistema, a naročito u odnosu na razvitak službe društvenog upravljanja, da bi se vidjelo, koliko je neophodno da savjeti narodnih odbora učine ozbiljniji korak dalje.

Ovi su se organi, naime, u našem sistemu vlasti javili godine 1952. Oni su nastali i uvedeni tada u naš sistem kao stručno-upravni organi. To je b.o u našem sistemu vlasti jedan značajan korak sa dvojakim tendencijama. Prvo, oni su tada nastali kao najpodesnija forma uvlačenja šireg broja građana na rješavanje upravnih poslova vlasti i samim time su postali organi, koji su po svome sastavu i po ulozi suzbijali birokratske tendencije koje tada nisu bile beznačajne u metodama rada naše uprave uopće.

Međutim, smatram, da je situacija danas kvalitetno drukčija. Mi danas, naime, imamo vrlo široku

30-godišnjica glazbenog društva „Hartić“ u Tijesnom

U nedjelju 22. o. m. glazbeno društvo »Hartić« u Tijesnom slavi 30-godišnjicu postojanja. Članovi društva danas sačinjavaju uglavnom mladi ljudi i nekoliko starijih drugova koji su nastupali još prije rata. To su Josip Stegic, Josip Pavlov, Ante Frkić i Josip Crvelin. Oni su dobrim dijelom zaslužni za dosadašnje uspjehe društva. Osim toga za dobar rad društva mnogo je zaslužan i kapelnik Pave Suško, koji se neumorno zalaže u cilju osposobljavanja većeg broja mladih članova, koji će uskoro zamijeniti svoje starije drugove.

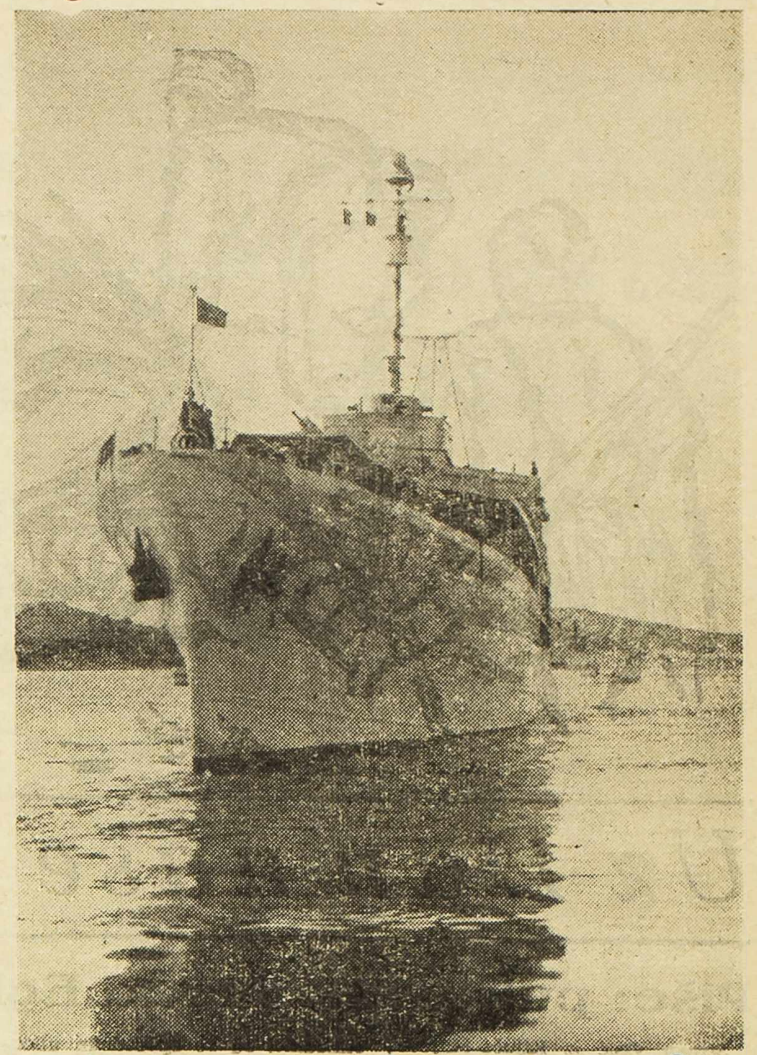
Ivo Frkić

mrežu organa društvenog upravljanja i radničkog samoupravljanja, počevši od pripreme pa do provedbe, zdravstvenih, socijalnih i drugih ustanova, kao i drugih raznovrsnih komunalnih službi. Na upravljanju sa svim tim poslovanjem, ustanovama i službama danas, a u razne načine djeluju i s vrlo mnogo uspjeha uvučeni su deseci hiljada naših građana. Ovo mora da se odrazi i na sva područja organa vlasti kako po organizaciji, tako i po kompetencijama, metodama, pa čak i po sastavu tih organa.

Naš svim tih kao i drugim faktorima, mislim, da je realna mogućnost da decentralizacija i organizacija uprave našeg društvenog upravljanja i radničkog samoupravljanja u vidu ove te promjene, mislim, da bi savjeti narodnih odbora kotara i njihovih organa u svim našim mjestima da sve više djeluju te »stručno — upravni organi« poput savjeta i razvijaju se u pravcu kolektivnog društvenog političkog organa, ali da i po svojoj ulozi, po sastavu, kompetencijama i načinu upravljanja oni u izvršnom smislu više imaju ulogu savjetnika i izvršitelja nego što su prije bili. Savjeti narodnih odbora bi time postali takvi organi preko i kroz koje bi narodni odbori bili u stanju da pored aktivnosti političkih organizacija i njihove uloge i utjecaja budu u stanju pratiti i efikasnije utjecati na rad svih organa društvenog upravljanja, a time i na razvijanje socijalističkih društvenih odnosa na konkretnim zadacima i problemima.

PITANJE: Posebno nas zanima što se zakonskim prijedlozima predviđa u pogledu prenošenja nadležnosti s općina na mjesne odbore?

ODGOVOR: Što se tiče prenošenja nadležnosti na mjesne odbore tu ima vrlo malo prijedloga, tako da se može reći da su oni upravo beznačajni. Ja lično mislim, da ima puno opravdanja i uzroka za ovakove stavove drugova iz narodnih odbora. Mislim, da ne pretjeravam, ako kažem da je to područje kod nas najmanje uočeno i raspravljano. To jednako važi za sve, počevši od općina do saveznih organa. Mi smo manje više uvijek o mjesnim odborima govorili općenito, tretirajući jednako sve mjesne odbore. Mislim, da je danas već očito da je nemoguće ostati samo na takovim općim konstatacijama. Odmah nakon uvođenja komunalnog sistema, a naročito u toku ove godine i narodni odbori općina i samji birači su u nižu mjesta uočili problem da se javlja apsolutna potreba da se naročito u nekim mjestima, koja su zapravo mali gradići, a gdje su prije reorganizacije postojali centri općinskih odbora, formiraju takvi mjesni odbori, kojima bi se dale i neke nadležnosti za rješava-

Školski brod JRM »Galeb«

Povodom Dana Armije Vršer se opsežne pripreme Svečanost u Šibeniku

Ovogodišnja proslava Dana Armije u Šibeniku bit će obilježena brojnim kulturno-umjetničkim i sportskim priredbama. Rodendan Armije najsvetčanije će se proslaviti u jedinicama šibenskog Garnizona.

Nekoliko dana prije proslave oficiri JNA održat će prigodna predavanja u svim šibenskim školama u kojima će učenici pisati sastave o Armiji. Šest najboljih pismenih radova bit će nagrađeno u ukupnoj vrijednosti od 10.000 Din. Za učenike će biti prikazan žurnal iz života odreda JNA u Egiptu, te filmovi »Na svijetlim tradicijama« i »Zastava slave«. Vojna muzika izvest će nekoliko koncerata u jedinici-

ama Garnizona i na Poljani maršala Tita, a u dvama izložima postaviti će se fotografije i dokumenti iz života i rada Armije. Kulturno-umjetnička priredba sa bogatim programom bit će organizirana za sve jedinice Garnizona. Od sportskih manifestacija među mornarima će biti organizirana takmičenja u nogometu, odbojki, rukometu stolnom tenisu i šahu, a ekipe Garnizona i DTO »Partizan« sastat će se u odbojki i rukometu, dok će se šahovski turnir između Garnizona i reprezentacije grada održati na 20 ploča.

Brojne priredbe u Kninu

U svim jedinicama Kninskog garnizona vrše se pripreme za proslavu Dana Armije. Predviđeno je da se održe predavanja, priredbe sa kulturno-prosvjetnim i zabavnim programom, izložbe i sportska takmičenja. Proslava će biti obilježena posebnim priredbama u kojima će uzeti učesća i građanstvo. Oficiri Kninskog garnizona održat će predavanja o stvaranju i razvoju JNA u poduzećima i organizacijama SSRN. Pored toga, daci gimnazije, osmogodišnje škole, i škole učenika u privredni pisat će sastave o našoj Armiji. Najbolji radovi bit će nagrađeni.

U gradu će biti uređeno više izložba sa fotografijama o borbama za oslobođenje Knina, o životu radu vojnih jedinica i pripadnika Armije. Uoči proslave gostovat će dramski ansambl Narodnog kazališta iz Šibenika koji će u Domu JNA izvesti Subotičevu dramu »Ljudi«.

Na sam dan proslave komandant Kninskog garnizona priredit će prijem za pionire a potom za predstavnike narodne vlasti, političkih, društvenih i privrednih organizacija. Istog dana održat će se nogometni susret između garnizona i »Dinarac«, dok će uveče u Domu JNA biti održana drugarska zabava.

Povodom Uredbe o završnim računima privrednih organizacija za 1957. godinu

U poslovanju privrednih organizacija bez obzira na njihove osnovne djelatnosti rad na završ-

šnom računu predstavlja opsežan i odgovoran posao. Radi se o tome, da su sva poduzeća i zadruge dužne sa stanjem 31. XII utvrditi stanje sredstava kojima privredna organizacija upravlja i stanje izvora tih sredstava. U tom poslu dolazi do izražaja kao najbitnije da se utvrdi materijalno stanje i ono uskladi sa knjigovodstvenim stanjem. Da bi ova osnovna svrha završnih računa bila ispunjena na vrijeme i tačno, pred organe samoupravljanja nalazi se u ovom kratkom vremenu odgovoran posao, da formiraju komisije za inventarizaciju, da se u te komisije postavljaju samo oni ljudi, koji nisu zainteresirani lično i nisu odgovorni za one predmete koji se popisuju. Iako je to izričito naglašeno u propisima o inventarizaciji ipak se kod zadruga, naročito kod njih, a bilo je to i kod drugih poduzeća, postavljaju ljudi, koji na to nemaju pravo. To je jedna od opravdanih mjera predostrožnosti u svrhu onemogućavanja bilo kakve malverzacije ili prikriivanja manjkova od strane odgovornih lica za materijalno poslo-

NOVOGODIŠNJI BROJ „ŠIBENSKOG LISTA“

Sljedeći broj »Šibenskog lista«, umjesto u srijedu 25. o. m., izaci će u povećanom opsegu u ponedjeljak 30. o. m.

NOVOGODIŠNJI BROJ, PORED OSTALOG, DONOSI:

- Predsjednici općina govore
- Šibenik u 1962. godini
- Radnička i srednjoškolska omladina o društveno - zabavnom životu
- Gradski muzej i biblioteke
- Sportska društva Šibenika u 1957. godini
- Dječji prilog, zanimljivosti i t.d.

Artiljerjci na položaju

(Nastavak na 2. strani)

(Nastavak na 2. strani)

Uz Dan naše Armije

Piše: pukovnik Obrad Egic

Stipan Višić iz Ključa-Miljevci, nekadašnji Dinša, na svom teškom putu za zaradom kore kruha i spasavanja troje djece, seljakao se od zbilje do zbilje, od jedne do druge varošice, sve dok se na kraju nije doselio u Šibenik i u njemu ostao zauvijek. Njegov život, kao pekarskog radnika, bio je vrlo mučan i tegoban. Zarada je bila vrlo mala za održavanje i školovanje troje djece, a prihoda sa druge strane nije bilo. Teškom borbom za život uspio je podignuti Miro, Anku i Blaža i pravilno ih odgojiti u patriotskom duhu.

Miro se rodio 1919. godine u Kninu. Učio je gimnaziju u Šibeniku i završio osmi razred s odličnim uspjehom, te je oslobođen polaganja ispita zrelosti. Bio je vrlo vrijedan i marljiv učenik. Već tada u ranoj mladosti osjetio je nepravdu nenarodnih režima. Sa svojom sestrom Ankiom zbog naprednog djelovanja bio je proganjan i hapšen. Družio se sa naprednim omladincima. Po završetku ispita zrelosti upisuje se na Filozofski fakultet u Zagrebu. Otac ga je teško materijalno izdržavao. On je to shvaćao, ali nije u svojoj ambiciji popuštao. Još kao sred-

mladinci su se sporednim ulicama uspjeli provući u vojničkim kasarnama. Iz vojnih magazina uzeli su nekoliko pušaka, pistolja, bombe nešto municije i dva puškomitraljeza. Pri povratku u grad nosili su sebi oružje, srelo ih je nekoliko elemenata Mačekove zaštite i tražilo od njih da odlože oružje i municiju. Oni nisu htjeli odložiti oružje, već su ga odnijeli i sklonili na određeno mjesto.

Miro je 12. augusta 1941. godine uzeo oružje i sa prvim šibenskim borcima pošao u partizane, da svojom razboritošću i političkom aktivnošću pomogne drugovima u Kninskoj i Bansknoj Krašini pri obrani srojskog stanovništva od ustaškog pokolja. U svemu je u nosio svoje mladčko oduševljenje i dirljivu spremnost da se mnogo učini.

Kad je njegov odred u Promini od četničkih elemenata bio izdan, Miro se sa jednim dijelom odreda uspio prebaciti do Drvara i povestati sa bosanskih partizanima, nastupajući barbu protiv ustaških četnika i talijanskog okupatora. U bosanskim partizanskim jedinicama izabran je za političkog delegata, koju je dužnost uspješno obavljao. Partijska izdignutost i

U proboju kroz nekoliko neprijateljskih obruba, on je predložio, da komandant bude na čelu, a on i komesar na začelju bataljona i da ne dozvole da nijedan borac zaostane. Iako nam je bilo otežano nositi svoju vlastitu spremu, gledali smo Mira kako mladenački pored bataljona trči i bodri ljude, da još malo izdrže u ovim naporima koji će uskoro iščeznuti. On je od ranjenih i iznemoglih drugova i drugarica uzimao oružje i opremu da im u tom teškom momentu pomogne i olakša. Imao je konja, ali ga nije jašio, nego ga je davao ranjenim i bolesnim drugovima i drugaricama. U bataljonu je bio omiljen i drugarski poštovan od svih boraca.

Uspješno smo se probili iz čuvene V. neprijateljske ofanzive i prebacili se na prostor Ozrena, nedaleko Tuzle. Na tom terenu nismo seimalo odmorili. Morali smo i dalje voditi žestoke borbe sa Nijemcima, ustaškama, domobranima i četnicima, pa smo i u nekoliko sukoba razbili neprijatelja i nanijeli mu ozbiljne gubitke.

15. jula 1943. godine, Nijemci nadmoćnijim snagama u selu Kanićima nedaleko Tuzle napali su I. bataljon II. dalmatinske brigade, i uspjeli da ga takom mitra-

Narodni heroj Miro Višić

njoskolac počeo je izučavati dialektiku i marksističku literaturu. U sedamnaestoj godini svoga života postao je član Komunističke omladine, nešto kasnije član KPJ. Tada je započeo težak ali slavan put borca za oslobođenje svoga naroda i za prava radničke klase. Kako je bio vrlo bistar i načitan, on je podučavao ostale drugove. Bavio se svim poštenim poslovima, koji su mu davali materijalni doprinos, samo da bi završio započet fakultet. Na fakultetu je bio politički vrlo aktivan, te se borio protiv frankovačkih elemenata. Poslije nepune dvije godine studija postao je vatreni i uvjerljivi borac za prava radničke klase.

1941. godine kada je počeo rat, Miro napušta fakultet u Zagrebu i vraća se u svoj grad gdje se stavila na raspolaganje KPJ, od koje dobiva zadatak. On je bio s onom grupom omladinaca, koji su išli kod komandanta mjesta Šibenik sa zabludom da se stvore vojnički magacini i oružje izda narodu za obranu zemlje od fašističkih osvajača. 12. avgusta konvojirala je bivša Jugoslavija, a 15. već je talijanska vojska okupirala Šibenik. Po dolasku na ovaj mjesto nastupale su neprijateljske fašističke vojske u tom onom ponižavajućem rasulu i strahovitom demoralizaciji, izdali i bižurni jedini je Komunistička partija — tako dolazna bila sretna da brani demagiju. Ona je pristupila mobilizaciji svih šibenskih i drugih radničkih partija za vojnu borbu protiv osvajača. Po dolasku na ovaj mjesto i organizirano je u svim važnim organizacijama radila i ostalo oružje i municiju.

Dva zadatka Mirovi bio je, sakupljanje oružja i municije i vođenje omladinske organizacije i teškim šibenskim omladincima na šibenskoj obali se nalazile vojničke kasarne i magazini, iako su u Šibeniku bili Talijani, ustaše i Mačekova zaštita,

njegova odanost ubrzo su pridobile da je u svojoj jedinici i među ljudima s kojima je radio bio vrlo cijenjen i poštovan.

1942. god. ne, kad se rasplamsao narodni ustanak u Dalmaciji drug Miro je po nalogu Partije poslan u Dalmaciju, da partijskim i vojničkim iskustvom pomogne drugovima u formiranju partizanskih jedinica, podizanju i učvršćenju partijskih organizacija, i kao i u širenju narodne vlasti.

Kao nemoran odlučan partijski radnik bio je postao partijski rukovodilac u III. dalmatinskoj brigadi.

Prvih dana mjeseca decembra 1942. godine u selu Vrbi kod Milčeva, saopćeno je jednoj omladinskoj grupi sa svojim revolucionarnim ciljevima. Ona je bila revolucionarna i nepopustljiva. Ona je bila revolucionarna i nepopustljiva. Ona je bila revolucionarna i nepopustljiva.

1943. godine, Miro je bio uporan i strpljiv u uvjeravanju ljudi. U svim stvarima načelan i u svojim postupcima vrlo dosljedan čovjek, koji je vanrednom samostalnošću umio i u sitnim i u крупnim stvarima da intencije Pokreta stavi iznad svojih ličnih.

Takav je ostao do smrti. Posljednje što je učinio za života bilo je u skladu sa čitavom njegovom ličnošću, nepopustljiv čovjek koji je svoju dužnost vršio do kraja onako kako ga je učila njegova Partija i kako mu je savjesti i revolucionarna nalagala.

Borci su ga voljeli, jer je bio hrabak i u svim borbama odlučan i smion. On je u najtežim borbama najviše težio da očuva živu snagu svoje jedinice, zadržavajući istovremeno osjetljive udarce neprijatelju. Njegova smrt teško je potresla njegov bataljon, koji je mjesec dana poslije Mirove smrti, osvećujući svoga voljenog druga u Bansknoj Krašini preko 150 neprijateljskih oficira i vojnika, a da nije imao ni jednog žrtve.

Tako je nasilno i prije vremena prekinut taj život koji je sav bio plemenito stremljenje, sav bio ispunjen strpljivim i upornim radom. Kad pomislim na Mira, obuzima me tuga zbog toga što je u punom naporu svoje snage preostala da djeluje njegova mladenačka energija, ali istovremeno radost i ponos što među ljudima ima takvih junaka koje je dao jugoslavnički Šibenik i odgojila naša slavna Komunistička partija.

ljeskom i minobacačkom vatrom najjače u Jarugu. Trebalo je da jedan po jedan borac iz nje izađe, kako bi se dohvatili uzvišenja. Miro je pomagao bolesnima da se izvuku iz jaruga, a on je ostao posljednji, sa drugaricom Mkom Martić. Kad se i njih dvojice počelo iz jaruge izvlačiti, pokosio ih je njemački šarac i oni su ostali na Ozrenu da čuvaju stalnu stražu.

Miro je bio uporan i strpljiv u uvjeravanju ljudi. U svim stvarima načelan i u svojim postupcima vrlo dosljedan čovjek, koji je vanrednom samostalnošću umio i u sitnim i u крупnim stvarima da intencije Pokreta stavi iznad svojih ličnih.

Takav je ostao do smrti. Posljednje što je učinio za života bilo je u skladu sa čitavom njegovom ličnošću, nepopustljiv čovjek koji je svoju dužnost vršio do kraja onako kako ga je učila njegova Partija i kako mu je savjesti i revolucionarna nalagala.

Borci su ga voljeli, jer je bio hrabak i u svim borbama odlučan i smion. On je u najtežim borbama najviše težio da očuva živu snagu svoje jedinice, zadržavajući istovremeno osjetljive udarce neprijatelju. Njegova smrt teško je potresla njegov bataljon, koji je mjesec dana poslije Mirove smrti, osvećujući svoga voljenog druga u Bansknoj Krašini preko 150 neprijateljskih oficira i vojnika, a da nije imao ni jednog žrtve.

Tako je nasilno i prije vremena prekinut taj život koji je sav bio plemenito stremljenje, sav bio ispunjen strpljivim i upornim radom. Kad pomislim na Mira, obuzima me tuga zbog toga što je u punom naporu svoje snage preostala da djeluje njegova mladenačka energija, ali istovremeno radost i ponos što među ljudima ima takvih junaka koje je dao jugoslavnički Šibenik i odgojila naša slavna Komunistička partija.

Plenum Kotarskog odbora Socijalističkog saveza

Osnovana je komisija za izbore

Na plenumu Kotarskog odbora SSRN, koji je održan danas, osnovana je komisija za parlamentarne izbore, koji će se održati u martu sljedeće godine. Za novog predsjednika Kotarskog odbora izabran je drug Milan Bijelić. Osim toga osnovana je i komisija za osiguranje stoke na kotaru.

Prenošenje nadležnosti na općine

(Nastavak sa 1. strane)

nje niza komunalnih problema, razne potrebe građana i pojedinih organizacija. Na osnovu takove situacije, sugerirano je narodnim odborima da izuče taj problem i da dadu prijedloge što bi tu trebalo učiniti. Iako ovim propisima o nadležnostima vjerovatno ne će biti učinjen neki značajniji korak, mislim da je za sada najpovoljnija mogućnost da to narodni odbori općina svojim statutima reguliraju. Uopozoravam, da se kod toga treba biti oprezan, ali da danas za sta postoje i mogućnosti da se neki mjesni odbori osposobe kao organi koji će dobiti daleko veće značenje u našem mehanizmu vlasti.

PITANJE: Da li se novim zakonikom propisima predviđa prenošenje nekih nadležnosti na društvene organe, na primjer, likovne, stručna udruženja itd.?

ODGOVOR: Za sada ne! Ja lično mislim da se tu ne treba žuriti, jer je uloga ovih organa i organizacija već danas u našem sistemu značajna. Aktualnije je u sadašnjoj fazi naći odgovarajuću formu žive i konstantne saradnje ovih organizacija i pojedinih organa vlasti. Svakodnevno iskustvo pokazuje da nam je tu problem, a čini mi se da je to i uzrok niza problema kako na raznim privrednim pitanjima tako i ostalim, baš pomankanje takve srednje organa vlasti i ovih društvenih faktora na razvoju raznovrsnih problema (NIS)

Tečajevi za radnike

Izdatan broj radnika različitim stručnim i posebnim stručnim ispitima omogućuje sticanje potrebnih kvalifikacija.

Da bi se tim ljudima pomoglo, Općinski sindikalni vijeće u Kninu organiziralo je dva tečaja na kojima se radnici upoznavaju s različitim oblikovnim i stručnim predmetima svoje struke.

Tečaj koji obuhvaća 38 metalaca i obradnih struka otvoren je prije mjesec dana i nedavno je otvoren i drugi tečaj za građevinske radnike koji obuhvaća 36 lica.

Ovi će tečajevi trajati šest do sedam mjeseci, a nakon toga će polaznici pristupiti polaganju ispita za sticanje kvalifikacija.

Aktuelnosti

Plenarni sastanak Općinskog odbora SSRN posvećen problemima školstva i školskim odborima

Zaboravljeno

Da li nedostatak školskog prostora predstavlja zaista jedini i najveći nedostatak u radu škola šibenske općine?

Istina, nedostatak učioničkog i ostalog školskog prostora je velik. To se osjeća naročito u gradu, gdje se školski prostor gotovo i nije povećao od prije rata. Osim gimnazijke zgrade, ni školski prostor, a ni školske kupe više ne zadovoljavaju. Na školskim klubovima sadašnji učnici sigurno pronalaze imena svojih očeva koji su još u njima sjedili. Nije teškoća u tome što su stare, već zato što takve «kasične» školske kupe, pa i nove, ne odgovaraju više novom duhu i sistemu nastave, koji nastojimo provesti u školama. Svima je jasno, da bi što prije trebalo izgraditi novi i funkcionalni školski prostor u gradu i u nekim selima. U tom pogledu mišljenja su nepodijeljena, ali izvori sredstava još nisu poznati.

Međutim na tom faktu svima poznatom i jasnom, najčešće se iscrpljivala i zadržavala diskusija unutar školskih zbornica, Udruženja učitelja, nastavnika i profesora i mnogo drugdje. I dogodilo se, da su zapušteni svi ostali problemi, koji prate naše školstvo, naročito oni subjektivne naravi, jednako toliko važni ako ne i važniji, a koji se mogu i moraju rješavati.

Posljednji plenarni sastanak Općinskog odbora Socijalističkog saveza, koji je na dnevnom redu imao probleme školstva, a kome su prisustvovali i predstavnici škola, kritički je ocijenio činjenicu, da su se razmatranja i diskusije iscrpljivale samo na materijalnim nedostacima i teškoćama. U referatu prof. Bože Stošića i u diskusiji

iznijet je i analiziran čitav niz nedostataka u radu nastavnih zborova, odgojnog i nastavnog procesa, odsutnost službenih školskih pojedinih prosvjetnih radnika naročito na selu i tome slično.

Trebalo bi postaviti stvari na svoje mjesto i znati gdje ćemo o čemu govoriti — rečeno je na plenumu. Do Narodnog odbora i njegovih organa je, da rješavaju probleme materijalne prirode. Međutim, udruženje prosvjetnih radnika, nastavnički zborovi i školski odbori kao i političke organizacije moraju se baviti ovim društvenim problemima, među njima o neradu ili uopće nepostojanju školskih odbora na prvom mjestu.

Činjenica je, da školski odbori u skoro većini škola u našoj općini ili uopće ne postoje ili ne rade. Predsjednici i članovi ranijih školskih odbora nisu nikad prihvatili račun o svom radu pred biranim, a niti je to tko od njih tražio. Danas pak, naša zbirna se u situaciji, da su nam mnoge škole cijelu oduinu, a i duže bez organa društvenog upravljanja. Škole još ni sada nisu službeno obavještene od strane Narodnog odbora, koji su ljudi izabrani u njihove školske odbore, a neke izborne jedinice kao Baldekin, Pa sela Brodarica, Bilice, Zablac i td. još nisu ni održali zborove biranja na kojima je trebalo izabrati predstavnike u školske odbore.

Plenum Socijalističkog saveza je zaključio, da za takvo stanje netko mora konačno snositi odgovornost. Odlučeno je, da se na sastancima osnovnih organizacija Socijalističkog saveza deskorna govori o tim problemima.

Kninska Kronika

Neizvršena obaveza

Mnoga sela zahvaljujući samodoprinosu svojih mješтана uspjela su riješiti razna komunalna pitanja.

Takvim putem pošli su ljudi u Strmci, kad su prije nekoliko mjeseci na jednom zboru zaključili da će vlastitim snagama izvršiti popravak mosta na rijeci Butišnici. Većina mješтана udovoljila je svojoj obavezi, ali Oraški most ostao je nepopravljen. Sada se taj most nalazi u trošnom stanju pa prijeti opasnost da postane sasvim neupotrebljiv. Time bi oko 30 domaćinstava bilo odsječeno od centra sela gdje se nalazi pošta, škola, zadruga i željeznička stanica.

Od preuzimanja obaveze za popravak mosta putem samodoprinosa od 200 Din po svakom članu domaćinstva i pet radnih dnevnica prošlo je više mjeseci. Trebalo bi nešto učiniti da se preuzeta obaveza čim prije ostvari. Organizacija SSRN je možda namiernom davnija da se u tom pogledu nešto učini.

SAHRANA M. KASUMA

U nedjelju su građani Knina ispratili posmrtno ostatke majora Miloša Kasuma, rodom iz Očestova, koji je 12. o. m. j., u automobilskoj nesreći u blizini Rijeke izgubio život.

Uz vojne počasti i sudjelovanje predstavnika narodne vlasti, Kninskog garnizona političkih i društvenih organizacija te brojnog građanstva, posmrtni ostaci Miloša Kasuma prevezani su u Očestovo, gdje je izvršena sahrana.

Novo škole

Na posljednjoj sjednici savjeta za školstvo razmotren je prihvatljiv perspektivni plan izgradnje centralnih osmogodišnjih škola na području kninske općine. Po tom prijedlogu, osim osmogodišnje škole u Kninu, djelovalo bi jedanaest centralnih osmogodišnjih škola i to u Biskupiji, Golubiću, Kosovu, Makrom Polju, Padarima, Velikoj Polači, Plavnu, Radučiću, Strmici, Vrbniku i Zagrovlju. Elaborat predviđa dogradnju školskog prostora i podizanje novih objekata kao i odgovarajući broj stanova za učitelje.

Povodom Uredbe o završnim računima privrednih organizacija

(Nastavak sa 1. strane)

vanje poduzeća ili zadruga. Zato ovom poslu prije svega treba da u poduzećima i zadrugama organi upravljanja priđu sa što više ozbiljnosti i odgovornosti i da na osnovu propisa pridu utvrđivanju stvarne imovine i izvora sa kojima je privredna organizacija poslovala. Osim toga tu dolazi kao nastavak tog rada i utvrđivanje finansijskog rezultata u poslovanju tih organizacija. Nije ni to od manje važnosti. To je godišnji bilanc rada kolektiva. Od ispravnog i ažurno provedenog stanja u knjigovodstvu i na vrijeme završnog bilanca ovisi i realnost iskazanog stanja.

Ovo godišnja Uredba o završnim računima određuje da su privredne organizacije dužne svoje bilance predati organu općine nadležnom za poslove financija najkasnije do konca mjeseca februara. To je i dovoljan i kratak rok. Za one privredne organizacije koje imaju sredeno i ažurno knjigovodstvo taj rok ne će predstavljati neki posebni teret. Međutim, ima i takovih poduzeća i zadruga

koje svoje knjigovodstvo drže stalno u zakašnjenju iza poslovnih dosadaja najmanje mjesec dana. Te organizacije moraju iskoristiti još ovo malo vremena bilo angažmanjem novih snaga ili boljom organizacijom da bi na vrijeme mogle sastaviti završni račun.

Posebno to važi za poljoprivredne zadruge. Ne bi trebalo da bude nit jedna zadruga koja svoje knjigovodstvo ne bi ažurirala do polovine januara iduće godine, kako bi već u to vrijeme mogla imati usklađenju svojih dijelova imovine sa stanjem knjigovodstva i pristupiti praktičnim i završnim računima na izradi samog završnog računa. Osim toga, poljoprivredne zadruge na našem kotaru trebaju da uz završni račun podnesu i predračun plana za 1958. godinu kao i investicione elaborata. Bez ovih predmeta završni račun smatrat će se nekompletnim i kao takav od strane nadležne banke ne će se primati. To nameće još veću odgovornost pred zadrugne savjete, upravne odbore i kolektivne zadruge, da svi z jedni-

čki priđu ovom poslu. Jer, o predračunu za 1958. godinu ovisit će i pitanje kreditiranja zadruge u obrtnim sredstvima a od investicionog elaborata i pitanje sredstava za investicije. To bi bili samo neki od osnovnih momenata u završnim računima. To bi, da tako kažemo, bila čisto knjigovodstveno-tehnička strana ovog zadatka. Međutim postoji u tome i nešto mnogo važnije gledajući to sa gledišta društveno-političke važnosti raspravljanja o stanju bilanca za 1957. godinu.

Da bi završni račun bio pravovaljan i da bi ga nadležni organ općine mogao primiti najkasnije do konca veljače propisi obavezuju privredne organizacije da taj završni račun pregledaju i odobre organi upravljanja. Kod poduzeća radnički savjeti i kod zadruga skupština ili pak zadrugni savjet.

Uza sve teškoće i ogroman posao koji se mora obaviti bez obzira na kratak rok, ipak sa današnjim snagama u poduzećima i zadrugama to se uz malo više napora i volje može i treba da završi.

Ante Deković

Što je sa javnim kupatilom?

U Drnišu je na inicijativu Zaveda za socijalno osiguranje kotara Šibenik započela izgradnja javnog kupatila, međutim, radovi su sada obustavljeni.

Javno kupatilo bi također poslužilo kao servis za pranje rublje.

Za gradnju ovog kupatila Zaveda za socijalno osiguranje kotara Šibenik dao je jedan milijun, isto toliko dao je i NO općine Drniš, a 679.000 Din Boksitni rudnici.

No građani Drniša se pitaju, kada će kupatilo biti konačno završeno i dato na upotrebu radni ljudima.

Zaveda za socijalno osiguranje kotara Šibenik trebao bi ovom započetom objektu posvetiti više pažnje, te ubrzo njegovo dovršenje. (m)

I Miljevci će dobiti električno svijetlo

Nedavno su u Miljevcima položeni stupovi dalekovoda za dovoz električne mreže.

Jedan dio novčanih sredstava mještani su pribavili sami, a ostalo uz pomoć Narodne vlasti. (n)

Općina vodi brigu o djeci

Sa teritorija Drniške općine smješteno je 49 djece u raznim socijalnim domovima.

Za navedenu djecu utrošeno je u 1957. godini 3 milijuna dinara. U razne domove smješteno je 118 djece palih boraca i žrtava fašističkog terora, za čije uzdržavanje bilo je osigurano u 1957. godini 9 milijuna dinara.

Savjet za socijalno staranje NO općine dodijelio je na početku 1957/1958. školske godine jednokratnu pomoć za nabavku potrebne odjeće. Osim ove pomoći, svakom djetetu koje pohađa osmogodišnju školu, a smješteno je u domovima, dodijeljen je novčani iznos od 1.500 dinara, djeci koja polazi srednje i više škole novčani iznos od 2.000 dinara, za jednokratnu pomoć za nabavku školskog pribora, za dake srednjih škola po 3.000, a za dake tehničkih škola po 5.000 dinara. Za nabavku školskog pribora i odjeće utrošeno je preko 3 milijuna dinara.

Narodni odbor je također dodi-

Briga za stare i nemoćne

U općini Drniš Narodni odbor izdaje godišnje 900.000 dinara za stare i nemoćne, koji su smješteni u domove.

Jedan dio smještenih u domu primaju penziju, a ostali dio troškova oko smještaja ide na teret budžeta NO općine Drniš. Ukupno ih je smješteno 10 i to 3 ženske i 7 muškaraca. (m)

VIJESTI IZ DRNIŠA

Poboljšati djelovanje sindikalnih organizacija

Nedavno je predsjedništvo Općinskog sindikalnog vijeća održalo sastanak na kojem se raspravljalo o radu sind. organizacija nakon održanih godišnjih skupština.

Od 17 sindikalnih organizacija, koje postoje na ovom području, sve su održale svoje godišnje skupštine osim organizacije Pružnih radnika.

Na ovim konferencijama kon-

statirano je, da su diskusije bile veoma slabe. Malo je bilo govora o radu te o odnosima upravnih odbora i direktora pojedinih poduzeća. Izvještaji nisu dovoljno tretirali pitanje radnih odnosa. Većinom se je nastojalo, da se skupština održi u što kraćem roku, a neke skupštine nisu uopće donijele svoje programe rada. Postoji još organizacija koje se nisu srodile, a naročito u vezi finansijskog poslovanja.

Na kraju je konstatirano, da bi sindikalne organizacije u privrednim poduzećima kao i u trgovini trebale biti aktivnije u otklanjanju nepravilnosti.

Predsjedništvo je zatim raspravljalo o nekim aktuelnim problemima kao što su održavanje političkih informacija u poduzećima o raspodjeli prihoda poduzeća i t.d. (m)

Počeo otkup duhana na općini

Dosad je na ovom području otkupljeno 56.000 kg duhana.

Ovogodišnja berba duhana je po kvaliteti slabija od prošlogodišnje, ali je prinosa veći. Kvalitet je ove godine slabiji zbog vremenskih nepogoda, a naročito jesenskih kiša. Prosječna cijena po 1 kg iznosi 260 Din.

S ovom cijenom pojedini proizvođači nisu bili zadovoljni, kao na primjer oni iz Utora Gornjih, jer se duhan nije mogao više procijeniti uslijed budavosti (pljesni), koja je nastala uslijed kiše u prvim danima otkupa.

Ovogodišnji duhan najbolji je sa područja Podumci, Utor Gornjih, Čviljeva, Cera, Ljubostinja, Sitna Donjeg i Koprna. Najveće područje po broju usadenih strukova je Pakovo Selo, koje je zasadilo 250.000 komada.

Po količini duhana, koji će ove godine predati pojedinci, naročito se ističu: Jakelić Mate pok. Krste iz Pokrovnika sa 650 do 700 kilograma, Baričević Špiro iz Utor Gornjih sa 400 kg i Džerek Blaž iz Mravnica, koji će predati 450 kilograma duhana.

Poduzeće za otkup duhana u Drnišu se nada, da će se broj strukova u idućoj godini povećati.

Istom će se osigurati dovoljan broj sadnica, te ovo poduzeće u idućoj godini očekuje povoljniji otkup.

Rezervni oficiri donijeli plan rada

Na godišnjoj skupštini Udruženje je donijelo svoj plan rada za 1958. godinu u kom planu je naročito podvučeno pitanje upoznavanja rezervnih oficira sa modernim razvojem naše Armije. Predviđena predavanja održavali bi aktivni oficiri iz garnizona Knin. Na ovoj skupštini pokrenuto je pitanje ubrzanja gradnje zajedničke kosturnice palim borcima. Isto tako su se obavljali rezervni oficiri da za Dan Armije posjete sve polazničke škole na ovom području i da će sa dacima povesti razgovore o NOB-i i značaju naše Armije. Ovom prilikom također je zaključeno, da će se putem Narodnog sveučilišta u Drnišu održati predavanja u Drnišu i Siveriću povodom Dana Armije. Ovo predavanje bit će popraćeno sa dijafilmom. (IS)

Briga za potrošača - zajednički zadatak trgovine i komuna

Uredništvo »Sedme sile« zamolilo je druga Ristu Bajalskog, generalnog sekretara Saveza trgovinskih komora Jugoslavije, u vezi sa diskusijama o problemima trgovine i njenom mjestu u našem privrednom životu da odgovori na pitanje: »Koji su aktuelni problemi trgovine i kako ona može da doprinese realizaciji politike podizanja životnog standarda predviđene perspektivnim planom privrednog razvitka.«

Odazivajući se molbi Uredništva on je rekao:

Kada govorimo o trgovini neophodno je prvo vidjeti u kojoj situaciji ona posluje, a prije svega u kakvim materijalnim uslovima. Opće je poznata činjenica da su prodavaonice i kapaciteti do te mjere nedovoljni da je trgovina postala usko grlo u normalnom odvijanju robnog prometa. Ovo se potvrđuje činjenicom da na jednu trgovinsku radnju otpada oko 500 potrošača za razliku, naprimjer, u jedanaest zapadnoevropskih zemalja u kojima na jednu prodavaonice otpada oko 70 potrošača. Samim tim i u obziru na kapacitete tih prodavaonica i opterećenost radnika u trgovini je slična. Naprimjer, jedan radnik kod nas posluje oko 160 potrošača, dok u spomenutim zemljama oko 30 potrošača.

Društveni plan privrednog razvitka Jugoslavije za 1957-1961. godinu uvida takvu situaciju. Investicije u periodu 1957-1961. iznose 23 milijarde ili za 89, 89% više nego u periodu 1952-1956. godine. To je utoliko važnije što će ova sredstva biti upotrebljena za investiranje a ne samo na unapređenje materijalne baze trgovine.

I pored svih mogućnosti unapređenja trgovine, trgovinske organizacije a i komune nisu pokazale ozbiljniji interes za poboljšanje takvog stanja. Dovoljno je samo da se pogleda iskorišćavanje kredita iz općeg investicionog fonda. Trgovina je za izgradnju trgovinskih objekata, u 1957. godini, dobila kredite u visini 1.145 milijardi dinara, a angažirano je za 1957. godinu 731,2 milijuna dinara. Takav odnos i nebriga zaista su vrlo karakteristični i njihove posljedice su utoliko teže. Isto tako postojao je vrlo mali interes za nabavku opreme za modernizaciju usluga u trgovini i pored toga što su osigurani vrlo povoljni uslovi putem kredita i nabavke potrebne opreme iz uvoza. Nedovoljna mobilizacija sredstava poduzeća i komuna za in-

vestiranja u magazinske i prodajne prostorije kao i za nabavku opreme, govore uglavnom o nebrizi za potrošače. To pitanje mora da bude predmet ozbiljnijeg i stalnog pretresanja, o tome bi trebalo da vode ozbiljnu brigu prije svega komune, a trgovinske organizacije ne mogu biti same sebi cilj i prema tome moraju odlučnije i svjesnije orijentirati svoja sredstva na investicije u cilju poboljšanja svoje baze za poslovanje.

I same forme organizacije trgovinske mreže su uglavnom zastarjele. One predstavljaju nadgradnju starih, naslijeđenih formi, koje su često i po strukturi struke i po načinu usluživanja vrlo nepovoljne za potrošače. Normalna je pojava da potrošači za svoje svakodnevne potrebe moraju posjetiti nekoliko radnji, što u našim uslovima znači čekati na usluge pa i plaćati na po nekoliko mjesta. Treba prići takvoj organizaciji koja će biti okrenuta potrebama potrošača, specijaliziranim prodavaonicama, naprimjer, onima koje će izaći u susret dnevnim potrebama potrošača, prodavaonicama za dječje potrebe, za ostale potrebe domaćinstva i slično. Potrebno je usavršiti forme usluga i uvoditi nove, bez kolebanja što znači da treba kidati sa starim. Naprimjer, jedna od tih formi bila bi uvođenje samousluživanja u trgovini, što će bezsumnje doprinijeti rješavanju mnogih pitanja, a prije svega osloboditi potrošača od svakodnevnog gubljenja dragocjenog vremena. S druge strane, to će dovesti do povećanja prometa i većeg iskorišćavanja prodajnog prostora. Ili, naprimjer, uvođenje automatizir-

rane prodaje raznih prehrambenih industrijskih proizvoda, čime bi se omogućilo da potrošač u svako doba, ne gubeći vrijeme, bude snabdjeven određenim artiklima.

— Vrlo dinamičan porast kupovnih fondova stanovništva u drugom polugodištu doveo je i do povećanja prometa u trgovini. Međutim, povećanje kupovnih fondova stanovništva putem podjele novogodišnjih nagrada, povećanjem primanja službenika — penzionera od januara 1958. godine i podjela viška fonda plaća u privredi, besumnje će izvršiti svoj određeni utjecaj na robne fondove a prije svega na industrijsku robu. U vezi s ovim vrlo važno je kako će se trgovina pripremiti da bi normalno i bez potresa to dočekala. Trgovinske organizacije moraju poboljšati zalihe robe, a posebno onih proizvoda koje potrošači danas najviše troše (tekstil, obuća). Međutim, treba ukazati i na jednu vrlo negativnu praksu trgovine koja se permanentno javlja obično krajem, odnosno početkom svake godine. Grosistička trgovina smanjuje ili obustavlja, po pravilu, nabavku robe od industrije negdje oko 10-og decembra svake godine. Razlogi za to su (venture koje se obično vrše duže vremena i kada je u interesu poduzeća da pročišćava svoje lagere. Detaljistička trgovina čini to isto i slično kao i grosistička. Poznato je da su krajem i početkom svake nove godine kupovni fondovi obično pojačani i da je promet veći bez obzira na naprijed navedene pojave. Međutim, u današnjoj situaciji u uslovima jačanja kupovnih fondova i takav odnos trgovine bio bi i neopravdan i politički štetan, jer trgovina nema prava i ne može stvarati vještačku psihozu kod potrošača o oskudici robe. Današnje stanje robnih lagera je povoljno i industrija je dovoljno snabdjevena sirovinama, što dovodi do povećanja proizvodnje, a naročito robe koja je najinteresantnija za tržište (naprimjer, tekstilna industrija je u stanju da počevši od decembra isporučuje za oko 30% više tekstila nego u ranijim mjesecima, a posebno je povećan uvoz tekstila). Dakle, trgovina treba da prekine s ovom praksom i u svakom slučaju su dužne kako trgovinske komore tako i komune, a i same trgovinske organizacije da ova pitanja najhitnije razmotre i da spriječe obustavljanje nabavke robe, odnosno svako desortiranje ili smanjenje zaliha u trgovini.

(Sedma Sila)

Izvršila samoubistvo utapljanjem

U Kistanjama se odigrao nesvakidašnji događaj, koji je duboko potresao pored daka osmogodišnje škole, osoblje dačkog doma i mjesno stanovništvo. U cisterni dačkog doma u Kistanjama izvršila je samoubistvo učenica VIII. razreda osmogodišnje škole »Jovo Martić« Ljubica Stijelja pok. Obrada, rodom iz Nunića.

Uoči tragičnog događaja bila je u školi i jednom daku željela je pomoći u odgovaranju lekcije. Kada joj je nastavnik dao da ona odgovori, a pošto nije ni ona znala, dobila je negativnu ocjenu. Usprkos tome, nije davala znakove potištenosti. Ali i prije tog slučaja ona je i svojim drugaricama nešto često prebacivala o nekoj nesreći koja je čekala. Jednoj drugarici htjela je u povjerenju nešto reći, ali opet na njezino pitanje kazala je: Čut ćeš sutra. Ona je u toku noći nestala iz doma. U pismu kaže da se nije odlučila na samoubistvo zbog dobijene negativne ocjene, već zbog nekih drugih motiva o kojima organi unutrašnjih poslova vode izvide. (BP)

Drniška poduzeća pomoći će Dan dječje radosti

Danas je u Narodnom odboru održan sastanak u vezi prikupljanja novčanih sredstava povodom Dana Dječje radosti.

Svako poduzeće, kao i trgovačke radnje obavezali su se, da će doći do izlaza nove iznose za nabavku darova prilikom proslave Dana cvata bezalkoholne industrije. Po Dječje radosti. (m)

Povećati izvoz, a ne potrošnju vina

Nedavno je »Privredni vjesnik« u broju koji je bio posvećen razvoju privrede šibenskog kotara donio i jedan razgovor sa direktorom poduzeća »Vinoplod« i komercijalnim direktorom. Govoreći o izgradnji novog vinarskog poduzeća oni su izrazili nadu da će se time znatno povećati potrošnja naših vina.

Nije potrebno tumačiti potrebu izgradnje savremenih vinarskih poduzeća. Oni su mnogostruko potrebni, pa među ostalim i zato, da se smanji potrošnja vina! Ovdje mislim na potrošnju u našem kraju.

Treba li zaista povećati ili sniziti potrošnju vina na području kotara Šibenik, neka nam kažu slijedeće brojke.

Na području kotara Šibenik proizvedeno je 1956. god. iz grožđa 3100 vagona vina. 1957. god. proizvedeno je 2100 vagona. U toku 1956. godine (od siječnja do prosinca) otkupljeno je od seljaka 800 vagona vina, dok su zadruge i poduzeća iz otkupljenog grožđa proizvele oko 400 vagona

vina. Nije poznato kolike su količine umjetnog vina bile napravljene, ali po svemu sudeći nisu neznatne. Njih ipak u ovaj račun ne uzimamo. Prema procjeni zaveda za statistiku godišnje se iz vlastite proizvodnje potroši od 1000 do 1500 vagona vina, nešto manje od polovine proizvodnje. Sličan je slučaj sa rakijom, koja se pretežno i proizvodi za domaću upotrebu. Novčana vrijednost ovih proizvoda cijeni se na više od jedne milijarde.

Od otkupljenih količina dobar dio opet se proda preko ugostiteljske mreže na našem kotaru. U proteklih 9 mjeseci ove godine trgovačka i ugostiteljska mreža prodala je »na malo« alkoholičnih pića u vrijednosti od 193.088.000 Din. Prodane su slijedeće količine: Vna 9690-hl, rakije 502 hl i 186 hl likera. Poznato je, da gotovo svako seosko domaćinstvo, a i dobar dio gradskih domaćinstava, proizvodi vino za vlastitu upotrebu ili se pak opskrbljuje mi-mo trgovačke i ugostiteljske mreže. Treba pri svemu ovome imati

na umu da vino nije živežna namirnica, da je to — blago rečeno — luksuzni proizvod, te da se po njegovoj potrošnji ne može mjeriti životni standard, a još manje kulturni život stanovništva.

Pogledajmo još neke brojke. Na neurološkom odjelu šibenske bolnice liječi se svake godine sve veći broj osoba koje boluju od alkoholizma. Tako se 1953. godine liječilo 14, 1954. g. 16, 1955. god. 27, 1956. god. 31 osoba. To je samo mali broj onih koji su svjesni da su bolesni i da se moraju liječiti. Te osobe provode u bolnici od 3 - 6 mjeseci, a dnevni trošak samo za bolnicu iznosi 900 Din. Kako su to pretežno osobe između 25 i 45 godina starosti, treba računati i gubitke njihovih izostanaka sa posla. Jedan dan izgubljen u privredi predstavlja za društvo gubitak od 8000 Din.

Kad bi se ovi i mnogo srodnih gubitaka zbog prekomjernog uzivanja alkoholičnih pića koje društvo podnosi i plaća — upisali u poslovne knjige onih poduzeća, koja se bave prometom alkoholičnih

pića, njihov bi saldo još češće ispadao negativan.

U zadnje vrijeme sve češće i ozbiljnije postavlja se problem ozljeda i nesreća na radu, jer su štete i troškovi dosegli ozbiljne vrijednosti. Nema sumnje da je u pravu alkohol onaj faktor koji najviše smanjuje pažnju i stvara osjećaj lažne sigurnosti. Moderni strojevi iziskuju punu pažnju i ne dozvoljavaju ni trenutak lakomislivosti. Sposobnost brzog reagiranja i koncentracije pažnje znatno se smanjuje već i nakon uzimanja malih količina alkohola. Konačno, alkohol ni u kom obliku nije hrana, niti može zamijeniti hranu (nemoguće je dva dana raditi uzimajući samo alkohol umjesto hrane).

Sada se upravo radi na osnivanju kotarskog Centra za unapređenje domaćinstva. Govori se o pomanjkanju sredstava koja bi bila potrebna za rad centra. Ne znam da li je moguće pronaći neki drugi faktor, koji bi tako destruktivno djelovao na obitelj i domaćinstvo, kao alkoholizam. Že-

limo li, dakle, unapređivati domaćinstvo ne treba nam mnogo novaca; treba otklanjati faktore koji ga razaraju i kočje njegov razvitak.

Ovih dana donio je list »Mladost«, organ Narodne omladine Jugoslavije oveći članak pod naslovom »Kralj alkohola«. Citirat ću nekoliko misli iz ovog zanimljivog članka: »Da li je moguće ne biti zabrinut zbog moralnog propadanja koje prouzrokuje alkohol među radnicima, seljacima i intelektualcima? ... Ako smo za socijalizam — kaže Dr. Potrć — moramo biti naročito zabrinuti. Prekinimo s mentalitetom da u kapitalizmu nije bolje! Dr. Potrć nastavlja: »Rastuće brojke o delirijum tremensu govore da naš proletarijat nije sakupio snage da dokaže, da mu alkoholno pijenstvo nije više potrebno.« ... »Za naroda čija je ishrana kvalitetna i kvantitativno nedovoljna dvostruko je opasno, ako se skromni izdaci za hranu troše za alkohol, gdje se, dakle, uništava hrana, na pr. šećer, a uživa otrov, odnosno alkohol.

Upućujući omladinu što treba činiti Dr. Potrć kaže: »Omladina mora stvoriti snežnu atmosferu potražnje bezalkoholnih pića i tako indirektno utjecati da se proizvata bezalkoholne industrije. Po-

kultura - prosvjeta - kultura - prosvjeta - kultura

Pred premijerom u Narodnom kazalištu RAZGOVOR S AUTOROM I REDATELJEM „GOSPODSKOG DJETETA“

22. ovog mjeseca izvest će ansambl Narodnog kazališta premijeru komedije »Gospodsko dijete« od Kalmana Mesarića. Sretan sticaj okolnosti doveo je to da, da je režija ovog komada mogla biti povjerena samom autoru, jer, kad je on stavljen na repertoar, nije još bilo niti govora o dolasku Kalmana Mesarića u naš teatar. To je prvi slučaj od osnutka Šibenskog teatra da komad režira autor. Iskristili smo ovu priliku, da postavimo nekoliko pitanja o ovom našem istaknutom kazališnom radniku.

Kad i gdje je prvi put izvedeno »Gospodsko dijete«, s kakvim uspjehom i gdje se dosad sve izvodilo?

— Prva izvedba moje komedije »Gospodsko dijete« bila je 2. IV. 1956. u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu. Do rata igrana je 99 puta. Stota, jubilara izvedba bila je u tom kazalištu 20. V. 1951. Nakon toga davana je još oko 50 puta.

— Osim u Zagrebu »Gospodsko dijete« je izvedeno gotovo u svim našim kazalištima; ono je još i sada stalni sastavni dio repertoara mnogih kazališta.

— U inozemstvu igrano je u Češkoslovačkoj i Njemačkoj. Pred kratko vrijeme prevedeno je i na mađarski, pa se očekuje njegova izvedba u Budimpešti.

— Da li je fabula komedije potpuno izmišljena ili vam je za nju poslužio kakav istiniti događaj?

— Na ovo pitanje citirat ću vam kratki pasus iz prikaza književnika i publiciste Josipa Horvata prigodom zagrebačke premijere »Gospodskog djeteta«:

»Već sama problematika Mesarićeve komedije: gospodsko dijete na selu. — Koliko ih ima koji tjeraju pure i svinje na pašu, čiste staju, dok im izgubljeni, većinom neznani očevi i majke šecu po gradu u svili i kadifi...«

Fabula moje komedije ne preslikava neki konkretni događaj, ali su motivi crpljeni iz konkretnih činjenica.

S obzirom da ste vi pisac i redatelj djela, očekujemo potpuno autentičnu i originalnu izvedbu. Na čemu ste uglavnom bazirali vašu koncepciju?

— Svaki put kad sam postavljao ovu svoju komediju na scenu — a postavljao sam je i obnavljao u samom Zagrebu tri puta, a uz to i u nekim drugim kazalištima — svaki put sam nastojao da istaknem njene satiričke momente, a da kraj toga ne zanemarim osnovnu intenciju djela: da bude vesela komedija prikazana vedrom igrom na pozornici. To ne opravdam time što bih možda smatrao, da je poziv kazališta u tom da razagna dnevne brige kod publike. Naprotiv, njegov je zadatak da ukazuje na njih. Međutim, kao komediograf znam i to, da i u životu ima često konflikata vrlo teških, pa se ipak ne rješavaju tragičnim odjekom. Ono, što bi u slučaju mogla djela moglo da ima tragično, ili barem dramatsko naliježje, pokušao sam da zaostrim

samo do satire, a ne i do dramatskih potresa. Nastojao sam da u toj komediji budem što vedriji, no ipak sve ono što je tištilo ondašnjeg čovjeka, prikazanog u nizu liča moje komedije, nije presučeno. Bila bi to inače romantička, a ne život onakav kakav on jest i kakav sam nastojao da prikazem. Na svu sreću dopušteno je teatru da iznosi naš svakodnevni život, naše brige i nevolje, naše slabosti i vrline također na način, koji će gledaocu pokloniti; barem maleni podstrek optimizma, dobre volje i životne radosti.

— Na kakve ste poteškoće naišli pri režiji »Gospodskog djeteta« u našem teatru. S obzirom da ste komad napisali u kajkavskom dijalektu, da li je možda to pravilo naročitu teškoću?

— Neke uloge u komadu pisane su u kajkavskom narječju. Kako je kajkavština bila nekad naš hrvatski književni jezik, nastojao sam da sačuvam ljepotu ritma i muzički sklad tog narječja. — Svladati takvu kajkavštinu često je isto tako težak problem i za rođene kajkavce. No ja sam u svojoj praksi naišao već i na taj fenomen, da su muzikalni Dalmatinci, Vojvodani pa čak i Južnosrbijanci besprijekorno, upravo savršeno govorili kajkavski. — Za publiku kajkavština ove komedije nije predstavljala teškoće ni u Beogradu, ni u Sarajevu, ni u Mostaru, ni u Dubrovniku, pa ni u

Splitu.

— To vam je već druga režija u našem kazalištu, te sigurno već imate jasnu sliku o mogućnostima njegovog ansambla. Interesira nas vaše mišljenje o njemu.

— Smatram da je dobar dio ansambla Šibenskog kazališta zavrjedio da bude sistematski njegovan u umjetničkom razvoju.

— Još samo jedno pitanje. Vi ste naš istaknuti i vrlo poznati kazališni radnik. Vaš dolazak u naš grad bio je za našu kazališnu publiku ugodno iznenađenje. Bilo bi za nas svakako zanimljivo čuti, što vas je navelo da se prihvatite posla u našem gradu.

— U času kad sam stajao pred dilemom za koju od nekoliko kombinacija za ovu sezonu da se odlučim, stigao mi je poziv direktora prof. Fulgosija, da režiram tri djela u Šibenskom kazalištu. — Poznavao sam neke članove ansambla, pa sam pretpostavio da će moja suradnja s njima imati pozitivne rezultate. — Koliko do sad mogu prosuditi, nadam se da se nisam prevario. — Osim toga čari pitoresknog dalmatinskog ambijenta uvijek me privlače.

— Književniku i redatelju Kalmanu Mesariću zahvalili smo se na kraju za njegov predusretljivost i spremnost s kojom je odgovorio na naša pitanja.

OSNOVAN SAVJET PRI KINO PODUZEĆU

Ovih dana formiran je pri Kino poduzeću savjet, koji će ovome pomagati u repertoarnoj politici, kao i u rješavanju ostalih problema, koji se odnose na djelovanje kina kao odgojnog faktora. Predsjednik savjeta je drug Paško Periša, a članovi su: prof. Božo Stošić, Ksenija Škarica, Nikica Grubić i Branko Belamarić.

ZADRUGA POMAŽE ŠKOLU

Primjer uske suradnje škole i mjesne zadruge osobito dolazi do izražaja u Bratiškovcima. Uz pomoć zadruge nabavljen je radio aparat, dijaprojektor, zvučnici i ostali predmeti neophodni za rad jedne škole. Također su nabavljena instrumenta za tamburaški zbor koji je otpočeo aktivnim radom. U posljednje vrijeme zadruga je odlučila ustupiti jednu prostoriju za potrebe školske radionice. Interesantno je napomenuti da u školskom odboru aktivno radi nekoliko članova upravnog odbora poljoprivredne zadruge, koji prema svojim mogućnostima nastoje pomoći školi. (Fis)

Općinski samodoprinos za nabavku školskog namještaja

U Dubravcima djeluje osnovna osmogodišnja škola s oko 300 obveznika. Nastava se odvija u tri smjene, u veoma skućenim prostorijama. Prije dvije godine adaptirana je školska zgrada sa još dvije učionice, međutim nastava se nije mogla održavati uslijed pomanjkanja potrebnog namještaja. To se pitanje često nalazilo na dnevnom redu raznih skupova, međutim ono je ostajalo bez rezultata. Tek nedavno je odlučeno da se od općinskog samodoprinosu nabavi kompletan namještaj koji će koštati oko 250.000 Din. Birači sela Dubravice suglasili su se s ovom odlukom. (Fis)

25 godina umjetničkog rada Ivane Kuthy

U drami »Marija«, koja je 1931. izvedena u Hrvatskom narodnom kazalištu doduše je kao 16-godišnja djevojčica samo statirala, ali je to ipak bio za nju jedan od najznačajnijih događaja, jer se tada prvi put popela na daske, s kojih do danas nije sišla. U najvećem našem teatru je do 1941. Kroz to vrijeme igrala mnogo manjih uloga, a kao najvrijednije spomena smatra alternaciju za Stjepka u Zagorkinoj »Gordani« i ulogu usidjelice Senčike u »Knjiži za pritužbe«, koju je alternirala s Belcom Krleža, a partner joj je bio Viktor Bek.

1941. odlazi u Banja Luku, gdje je tada intendant bio Tomislav Tanhofer. U Banja Luci je do 1945., kada odlazi u Šibenik, kamo je poslana od tadašnjeg Ministarstva prosvjete.

Mnogo je uloga Ivane Kuthy tumačila na pozornici šibenskog kazališta, i većih i manjih. Pretjerajmo bismo kad bismo rekli da je uvijek blistala, ali ne možemo reći ni da je pridonijela neuspjehu bilo koje predstave u kojoj je igrala.

— Uloga tetke Pauline u komediji »Bucco« Ljudočka u »Vaši Željeznovci«, Hanna u »Dubokom korijenju«, Frosine u »Škrcu«, gospođa Tabrett u »Svetom plamenu«, gospođa Berling u »Inspektor se vraća« i tetka Penmen u »Nasljednici« najdraže su mi uloge koje sam dosad interpretirala u Šibeniku, a smatram i najuspješnije, kazala nam je skromno.

25-godišnjicu svog umjetničkog rada Ivana Kuthy će proslaviti ulogom Jage u Mesarićevoj komediji »Gospodsko dijete«. Jubilarke od srca čestitamo i želimo joj još dug i uspješan umjetnički rad.

Koncerti u ovoj sezoni

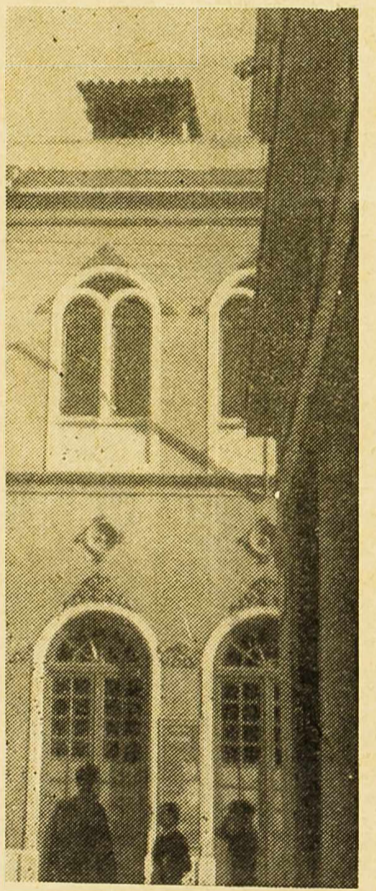
Posljednji koncert u pretplati u sezoni 1955.-56. bio je i gotovo posljednja koncertna priredba u našem gradu, izuzmemo li 2-3 koncerta učenika Muzičke škole i »Kola« održanih u sezoni 1956.-57. Nije stoga nikakvo čudo da se osjećala velika potreba za muzičkim priredbama, naročito s obzirom na to, što je to značilo i veliku prazninu u kulturnom životu našeg grada. Ne zaboravimo, da se koncertima u pretplati u sezoni 1955.-56. već bila počela stvarati publika, kojoj su muzičke priredbe pomalo počele postajati navike i potreba i da se u tom najboljem času, nažalost, s koncertima prekinulo.

Nadamo se da će one koji su osjećali ovaj nedostatak u kulturnom životu Šibenika obradovati vijest da će se uskoro ponovo početi sa redovitim održavanjem koncerata. Organizator ovih koncerata bit će, uz saradnju Koncertne poslovnice Hrvatske i materijalnu pomoć NO-a općine, Narodno kazalište. Sa koncertnom poslovnicom već je ugovoreno šest koncerata, koji će se održati u razdoblju od januara do maja iduće godine. Prvi koncert će održati u januaru zagrebački Collegium musicum. U januaru će tako

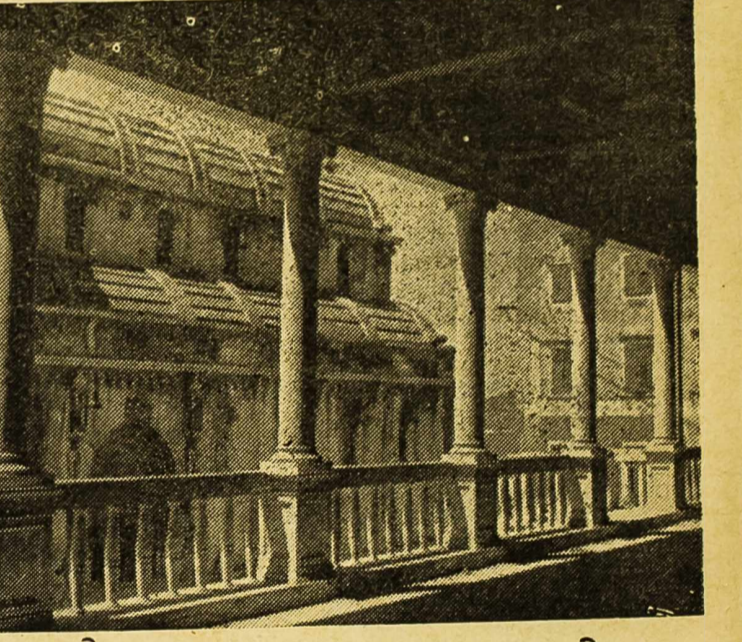
der gostovati cellista Rene Forest iz Pariza. Naš poznati interpretator Chopina i Liszta Petar Dumičić svirat će u februaru, dok će u martu gostovati prvaci zagrebačke opere Marija Glavačević, koloraturni sopran i Drago Bernardić, bas. Zagrebački kvartet, koji je postigao veliki uspjeh na koncertu održanom u sezoni 1955.-56., priredit će ponovo koncert u aprilu. U zadnjem koncertu, koji će biti održan u maju, nastupit će umjetnici iz Pariza: violinista Jean Fournier i klaviristkinja Ginette Doyen.

Gradnja osmogodišnje škole u Gradcu

Poslije privremene obustave radova na gradnji osmogodišnje škole u Gradcu, općine Drniš, radovi su ponovo nastavljeni. Sada se uređuje unutrašnjost zgrade. Čim ova bude gotova, započet će se s gradnjom stambene zgrade za učitelje. (JV)

Narodno kazalište

Gradska vijećnica

Gostovanje zadarskog kazališta

Suradnja jadranskih kazališta poprima sve konkretnije vidove, od kojih su svakako najefikasniji njihova uzajamna gostovanja. Ona nam sve češće dovode u naš grad, između ostalih, i ansambl zadarskog kazališta, te možemo sa zadovoljstvom konstatirati, da postajemo sve više publika i tog teatra. Mnogi članovi njegovog ansambla su nam već poznati, znademo njihove mogućnosti, a možemo nešto da kažemo i o razviku ovog kazališta uopće. A baš njegovo zadnje gostovanje nam je pokazalo, da se ono neosporno razvija, da ima solidan ansambl, koji je u stanju da nam pruži zreli i solidan ostvarenja. Jer, predstava »Šuma« svakako nadmašuje sve koje nam je dosad prikazalo zadarsko kazalište.

Nije lako Ostrovskog približiti današnjem gledaocu i napraviti mu ga interesantnim. Ipak nam je rusko društvo iz druge polovine prošlog vijeka prilično daleko i teško nam se uživjeti u ondašnje prilike, a baš slikanje tih prilika je osnov djela Ostrovskog. Te prilike on žigoše, i to ili kroz satiru ili direktno, bez uvijenosti koja karakterizira satiru. To on obično

radi kroz karaktere, preko kojih dovodi na scenu sve slojeve nikolajevske Rusije: i tlačitelje i potlačene. Raznoliki likovi koji se javljaju u njegovim djelima zahtijevaju savjesnu obradu, jer svi su oni važni. Iziskuju dosta velik broj glumaca sa jakim kreativnim sposobnostima, koji će biti u stanju da donesu adekvatne tipove. Zato, kazalište prije nego se odlučilo na izvedbu nekog djela od Ostrovskog, treba da dobro izmjeri svoje snage.

Izvedba »Šuma« pokazala nam je da su Zadranji shvatili ozbiljnost i teškoću posla kojeg su se prihvatili. Pokazala nam je da je u nju uloženo dosta truda, koji nije bio uzaludan. Ovo naročito polazeći sa stanovišta, da je najveći dio publike s interesom pratilo zbiljanje na sceni, da se uživio u radnju i ponio izvjesne utiske, a to je sasvim dovoljna, a i zaslužena nagrada izvođačima. Nije tu bilo mnogo velikih kreacija, koje bi stršile između lošijih realizacija, ali zato smo dobili opći utisak jedne solidne predstave, kojom zadarsko kazalište može da dostojno reprezentira svoje mogućnosti.

Za ovaj opći pozitivni utisak svakako je vrlo zaslužan redatelj Vado Vukmirovčić, koji je znao da stvori odgovarajuću atmosferu i nastojao da postavi granicu između tragičnog i komičnog, smjerno i grotesknog, što je u komadu kao što je »Šuma« naročito skiskio područje.

Od glumaca ne možemo a da na prv mjestu ne spomenemo onu koja je na plakatu na posljednjem mjestu, tj. Jelicu Lovrić-Vlajki, koja je ulogu Ulite, ključarke, obogatila sa toliko detalja i nijansa, da je od ove male i, rekli bismo, sporedne uloge napravila veliku kreaciju, koja je na nas ostavila trajan utisak. Draga Prukmajer, koja je ulogu Raisa Pavlojvne, sladostrasne spahinice, tumačila sa zadivljujućom ležernošću i rutinom, u potpunosti bi nas zadovoljila, da je u izvjesnim momentima dala malo više maha svojim osjećajima.

Putujući glumac Nesretnikov je oličjenje ruske duše, sve njezine suprotnosti koncentrirane su u njemu: on je tragičan i komičan, pohlepan za novcem i rasipnik, u isto vrijeme dok prijeti revolucijom kadar je i da plače, sve je

bljeni u »mladiće«, gramzljivi slušanje i vesele sluškinje, koji intrigiraju i prave »ridikul« od slabosti svojih gospodara, po koji par »pravih« ljubavnika, koji su redovito najbliđi likovi u komadu, izgubljeni sinovi ili kćeri, noći sa serenadama i plašilima i na kraju d-bra lekcija svima i spajanje svih parova. Dakle s te strane »Hvarkinje« bi nas teško mogla zainteresirati. Jedino što je, možda, odvajao od sličnih komedija je t ijače naglašen lokalni kolorit. Međutim, da bi ovakva jedna tipična renesansna komedija izišla iz okvira svoje kulturno-historijske vrijednosti i postala kazališni komad koji bi današnjeg gledaoca prenio u štimung pokladnih dana renesansnog doba, sasvim je nedovoljno kroz puna tri sata promatrati neprekidno izmjenjivanje dva po dva liki jednog lica na pozornici i slušati njihove dijaloge ili monologe, koji su popraćeni s vrlo malo radnje. A baš renesansna komedija mora biti puna života i radnje, koja nije označena u tekstu, ali koju su u ono doba glumci snagom svog talenta i mašte izmišljali na licu mjesta, tako da je čitava predstava imala karakter improvizacije. Danas se glumcu ne dozvoljavaju improvizacije, ali zato je tu redatelj, ko-

der gostovati cellista Rene Forest iz Pariza. Naš poznati interpretator Chopina i Liszta Petar Dumičić svirat će u februaru, dok će u martu gostovati prvaci zagrebačke opere Marija Glavačević, koloraturni sopran i Drago Bernardić, bas. Zagrebački kvartet, koji je postigao veliki uspjeh na koncertu održanom u sezoni 1955.-56., priredit će ponovo koncert u aprilu. U zadnjem koncertu, koji će biti održan u maju, nastupit će umjetnici iz Pariza: violinista Jean Fournier i klaviristkinja Ginette Doyen.

ji goli tekst bogatstvom svoje invencije treba da oživi dinam radnjom i raznolikim m'zanceonom, tako da sve ipak djeluje kao improvizacija, iako su svi detalji pripremljeni i do u tancine uvježbani.

To je baš ono što je nedostajalo predstav »Hvarkinje« (preadio i režirao prof. Domagoj Šimećin), a što je uzrokovalo izvjesnu monotonoost i pomanjkanje odgovarajućeg štimunga. Ovine još možemo dodati nedovoljnu karakterizaciju tipova, čime su oni gubili na svojoj plastičnosti i živosti. Pa i sama inscenacija, svega tri plohe, koja je od pozornice napravila ogroman prazan prostor, na kojem su gotovo čitavo vrijeme bila samo dva lica, pojačavala je utisak monotonoosti. Sve to je učinilo da je predstava »Hvarkinje«, iako davana pred punim gledalištem, ostavila slabiji dojam od »Šume«. Taj dojam nisu mogli mnogo popraviti ni glumci, koji su svojom mladošću unaseli prilično svježine, a od kojih možemo istaknuti Borisa Lučića (Bogdan), Vlatka Perkovića (Karlo), Zvonka Festicinja (Fabricija) i Branka Gregorić (Dobra).

GRADSKA KRONIKA

Puštanje u pogon dviju trafostanica

21. o. m. pustit će se u pogon nova trafostanica u Dragi kao i nova trofazna niskonaponska mreža. Ovaj objekt košta preko 20 milijuna dinara. On će zamijeniti 60-godišnju električnu mrežu monofaznog sistema koja je bila u derutnom stanju.

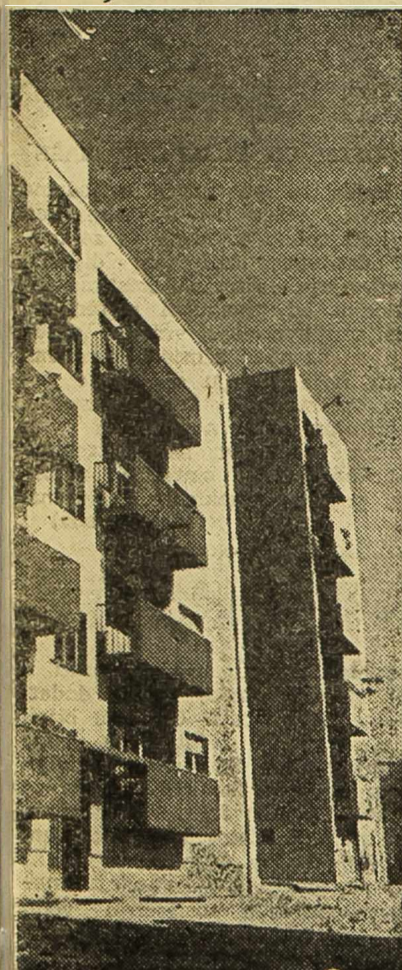
Kapacitet stare trafostanice kao prenosne niskonaponske mreže nije zadovoljavao sadašnjim potrebama u tom dijelu grada. Radovi na tom objektu započeli su početkom ove godine. Građevinske radove izvodilo je poduzeće »Rad« a elektroopremu u trafostanici i niskonaponsku mrežu izveli su radnici šibenskog Električnog poduzeća. I pored objektivnih teškoća, oni su pokazali da su spremni prihvatiti još veće i složenije zadatke.

Trafostanica u Općoj bolnici putena je u pogon 5. o. m. Građevinske radove izvodila je »Izgradnja«, a financijska sredstva u iznosu od preko 235 hiljada dinara dodijelila je Opća bolnica u Šibeniku. Svu opremu u toj trafostanici kao i niskonaponsku mrežu u predjelu iza bolnice izvelo je Električno poduzeće, koje je utrošilo milijun i 100 hiljada dinara. Ovaj objekt morao je biti izgra-

den, jer je dosadašnja trafostanica bila malog kapaciteta, te nije mogla zadovoljiti potrebe stanovništva u predjelu iza bolnice, tj. od Ulice Jugoslavenske armije do n selja tvornice elektroda i ferolegura.

Puštanje u pogon ovih objekata uvjetovalo je i polaganje podzemnih kabela od 10 kV, a koji-

ma će u bliskoj budućnosti i ostali dijelovi grada biti snabdjeveni. Već u idućoj godini predviđaju se zamašniji radovi u drugim gradskim predjelima, kao i početak radova na izgradnji nove trafostanice »Šubičevac«, kojom će se riješiti pitanje »uskog grla«, a time ujedno i rasteretiti postojeće transformatore u HE »Jaruga«.

Osnovan savjet pri Pedagoškom centru

Pri pedagoškom centru u Šibeniku izvršeno je konstituiranje savjeta na čelu sa predsjednikom prof. Božom Stošićem. U daljem djevovanju Pedagoškog centra na sastanku je zaključeno, da se organiziraju idejno-politički i stručni seminari, kao i da se razmotri stanje oko provođenja reforme školstva. U dosadašnjem radu Pedagoškog centra održano je 10 seminara u kojima je bilo obuhvaćeno više od 250 prosvjatskih radnika sa područja šibenskog kotara.

TEČAJ ZA PIONIERSKE RUKOVODIOCE

Ovih dana je na učiteljskoj školi započeo rad tečaj za pionirske rukovodioce. Inicijativu za otvaranje tečaja dala je Stana Burazer. (SG)

IZ UČITELJSKE ŠKOLE

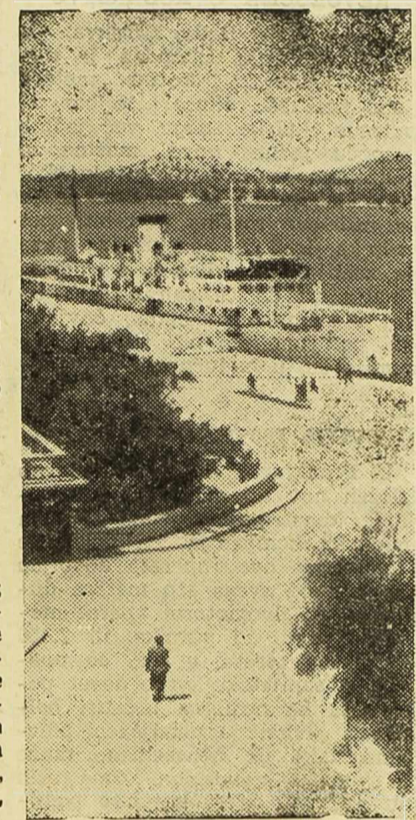
Nedavno je pri učiteljskoj školi izabrano predstavništvo Ferijalnog saveza, u koje je ušlo pet članova. Ukupno je učlanjeno 50 učenika-ća. (J.G.)

Novo u našoj trgovini

Danas u gradu postoji nekoliko trgovačkih poduzeća. Jedna se bave isključivo trgovinom industrijskim artiklima, druga poljoprivrednim, a neka kao »Prehambor« i »Gradski magazin« i jednim i drugim a tiklima. Kod takvog načina trgovanja dolazilo je često do konkurencije između specijaliziranih i nespecijaliziranih poduzeća. Zbog toga se došlo na ideju da se izvrši reorganizacija i govačke mreže. Naime, osnovano bi se dva specijalizirana podu-

zeća za promet živežnim namirnicama i dva poduzeća za promet industrijskom robom. Pored toga, organiziralo bi se jedno poduzeće za promet građevinskim materijalom. U Sekretarijatu za privredu NO općine osnovana je komisija koja će ispitati mogućnost i korist sprovođenja te zamisli.

Da bi se poboljšao asortiman robe i postiglo jeftinije i kulturnije usluživanje, Trgovinska komora je sugerirala trgovinskoj mreži da modernizira prodavaonice. U tom smislu već se dosta učinilo. Nabavljeni su frižideri, aparati za mljevenje kave, oraha i badema, za rezanje suhomesnate robe, mašine za sortiranje povrća itd. Krajem ove i početkom iduće godine u gotovo sve prodavaonice živežnih namirnica, voća, povrća i mesa postaviti će se hladnjače kapaciteta 200-600 litara. Uvođenje tih noviteta pozitivno će se odraziti na asortiman i kvalitet robe. Osim toga, u Šibeniku će se početkom iduće godine otvoriti jedna prodavaonica svježeg mesa bez kosti, još jedna prodavaonica suhomesnate robe i bombonijera. (Z)

Obala Oslobođenja

Poginuo od struje

U subotu 14. o. m. oko 13 sati smrtno je stradao u Tvornici elektroda i ferolegura 23-godišnji radnik Franjo Hegeduš, rodom iz Dupe Rose. On je sa još dvojicom električara trebao da u tamošnjoj trafostanici izvrši popravak izolatora, za što je prethodno bila iskopčana električna struja. Međutim, u času kad je spomenuti radnik dotakao izolator, iz doad nepoznatih razloga došlo je do snažnog bljeska, kojom prilikom je bio zahvaćen strujom. Odmah mu je pružena pomoć, ali je na putu do bolnice preminuo. Organi vlasti pozvali su izvide kako bi utvrdili uzroke ovog tragičnog događaja.

Kažnjen s osam mjeseci zatvora

Okružni sud u Šibeniku donio je presudu kojom se 71-godišnji Krsto Ninčić osuđuje na 8 mjesec zatvora zbog uboda nožem, koji je zadao 24-godišnjem Aleksandru Orošnjaku. Tragičan slučaj desio se krajem mjeseca listopada u gostionici »Veseli radnik« u Crnici.

ZAHVALA

Prigodom iznenadne smrti našeg neprežaljenog brata

JEROLIMA BUJASA pok. Jose

posebnu zahvalnost dugujemo poduzeću »Štemba« na organiziranju sprovoda, upućenim vijestima, iskazima saučesća i ispraćaju. Također zahvaljujemo svoj rodbini i prijateljima koji su nam izrazili saučesće i ispratili nam dragog pokojnika do vječnog počinka.

Ožalošćena obitelj Jakova Bujasa i sestra Miška

PISMO SA KLUPA NA RIVI

Druže uredniče!
Vako je jedan počeo:
— Ajde pogodite! Sareno je, ima dvi koge, a reste u derdinu, šta je to?
— Ima li u derdinu i sada od otoga?
— Ima!
— E, onda tute ne bi spadalo ništa od cviča?
— I ne bi!
— Ajde, bolan! Nije sada vrime za natezanje. Reci!
— »Lesnina«!
— ??

Da ne bi trošija više riči, otaj šta je zapodija razgovor, odvede nas na pojanu i okrene naprama banki. Nije nam triba ništa više tumačiti. Sami smo vidili u onomen derdinetu veliku tablu zadijenu su dvi stange u zemju — plakat od reklame za jednu butigu od mobije, oli, boje reci, za mobiju šta je prodaje poduzeće »Lesnina« iz Jubjane ode u Šibeniku.

Onda smo, kad smo se tute već našli, učinili nekoliko diri po pojani. Naravski, kad se razgovor vodija i od reklamaman i od firmam,

Tako se stalo razglabati, kako u cilomen gradu nema, ni u staromen ni u novomen dilu, njanke jedne table. Sve firme da se pišu na caklin od veltrina, pa da je vrime, da se teke ka kolurin oživi grad, a da bi se s reklamaman i raznin drugiman tablamam mogle pokriti nike ružne slike po gradu, jerbo da takl jošte ima dosta.

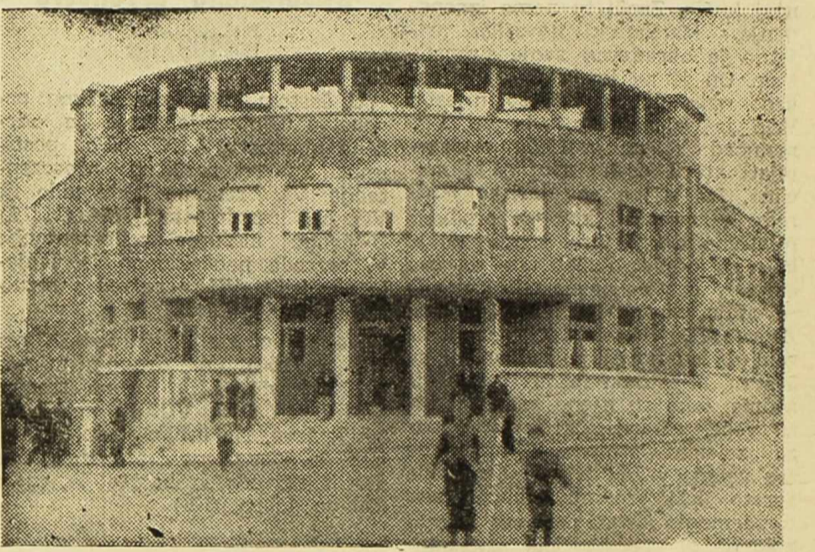
— Tako je! — prikinu neki vaki ton razgovora. I zelenilo i cviče se zasadilo isadi za pokriti ružne slike, oli, ako očete, da nan grad bude teke lipši. Ma da se zelenilo i cviče sakrije s tablamam, šta ti nudu na prodaju kočete, a sutra bičve, kupire i maništru — to se još nije vidilo i nikako nan ne ide u glavu.

— A more biti, ubaci jedan, da je oto i ka nika ideja za novi komunalni kombinat, u koji bi, uza sadašnje poduzeće od grobja i zelenila, ušla jošte jedna nova pogonska jedinica, ka rečćemo srodna grana, pod imenom »Naša reklama«, pa bi se nova kombinirana firma mogla zvati:

»Grobja i zelenilo — crtica — Naša reklama«.

Druže uredniče, da nije studeno, more biti da bi ti još koju napisali, posebice od tačnosti »voznog reda«, što su ga iz onoga istoga derdineta — fals uvidavnosti autobusnog poduzeća! — skinili, kako se jopet na istomen mistu isti ne bi stavija, jerbo tute više autobusi i ne staju, a svit i nako od njega n je ima puno koristi, dapače, više štete, — ma studeno je (i to kako rano ove godine!), pa te lipo pozdravjamo uz stisak ruke

Mi sa klupa na rivi

Dom narodnog zdravlja uskoro će dobiti još jedan kat. Radovi su već u punom toku.

Brodovi u luci

U luku su doploveli brodovi »Šabac« sa teretom ugljena iz SSSR, zatim »Dubrava« s ugljenom iz SSSR i »Srbija« iz luka Sjeverne Amerike. Očekuje se dolazak »Pulek« i »Vardara«, te izraelskog broda »Nahkshom«.

U luci talijanski jedrenjak »Paulo Andael« ukrcava 800 kubika bukove na Italiju i domaći brod »Vardar« 600 kubika drvene grade za Aleksandriju. Očekuje se »Pula« za ukrcaj raznog tereta za Sjevernu Evropu, izraelski brod »Cupido« za ukrcaj drveta za Hafitu i Tel Aviv i američki brod »Hovel Lykes« sa 1250 tona petroloksa iz Teksasa.

Isplivili su »Šabac« i »Dubrava« nakon iskrcaja ugljena dovezenog iz SSSR-a.

Gradani plišu

Više pažnje prema gostima

U ponedjeljak 16. o. m. u redakciju lista došli su Mustafa Kajdić i Kreše Zaninović, koji su zamolili da se objavi sljedeće:

Istog dana u želji da doručujemo svratili smo u gostionicu »Drna«, u Zagrebačkoj ulici. Tom prilikom servirani nam je stari kruh. Kad smo zatražili da nam se donese svježi kruh, tada nam je jedno od lica koje je posluživalo odgovorilo, da oni posjeduju svježe kruha, ali žele da se najprije pojede ovaj stari. Smatramo da se prema gostima ne smije tako postupiti.

PREDAVANJE U ĐAČKOM DOMU »RUŽA VUKMAN«

Predavanjem, koje je održano u đačkom domu »Ruža Vukman«, započela je predavačka sezona na učiteljskoj školi. Ovog puta predavanje je održao S. Grubač na temu »O umjetnim satelitima«.

(JV)

Oglašujte u »ŠIBENSKOM LISTU«

ELEKTRIČNO PODUZEĆE ŠIBENIK raspisuje NATJEČAJ za jednog inkasatora u Šibeniku

Uvjeti: Četiri razreda gimnazije ili slična školska sprema.
Plaća po tarifnom pravilniku poduzeća.
Nastup službe prema dogovoru
Molbe sa kratkom biografijom i opisom dosadašnjeg službovanja dostaviti na gornju adresu najkasnije do 25. XII. 1957. god.

ŠIBENIK kroz jedan

NARODNO KAZALIŠTE

Subota, 21. XII. - LJUDI - gostovanje u Kninu.
Nedjelja, 22. XII. - GOSPODSKO DIJETE - premijera od K. Mesarića. Početak u 19.30 sati.

KAZALIŠTE LUTAKA

Subota, 21. XII. - PINOKIO - premijera dječjeg komada u obradi M. Gatare.
Početak u 16 sati.
Nedjelja, 22. XII. - PINOKIO - Početak u 16 sati.
Utorak, 24. XII. - POSTOLAR I VRAG - predstava za dječji vrtić »Jelka Bučić«.
Početak u 16 sati.

KINEMATOGRAFI

TESLA: premijera američkog muzičkog filma u bojama - ČAJ ZA DVOJE - Dodatak: Kroz svijet (do 19. XII.).
Premijera američkog filma u bojama - ZVIJEZDA JE RODENA - (20. - 24. XII.).
Jugoslavenska kinoteka prikazuje francuski film - OBALA U MAGLI - (25. - 26. XII.).
Premijera francuskog filma u bojama - AVANTURE SEVILJSKOG BRIJAČA - (27. - 31. XII.).
SLOBODA: Premijera poljskog filma - BLAGO - (do 19. XII.).
Premijera engleskog filma - SVENGALI - Dodatak: Filmske novosti br. 49 (20. - 24. XII.).
Premijera talijanskog filma - NJIHOVE ZABLUDE - (25. - 29. XII.).

DEŽURNE LJEKARNE

Do 21. XII. - I. narodna - Ulica Božidara Petranovića.
Od 22. - 29. XII. - II. narodna - Ulica Bratstva i jedinstva.

MATIČNI URED

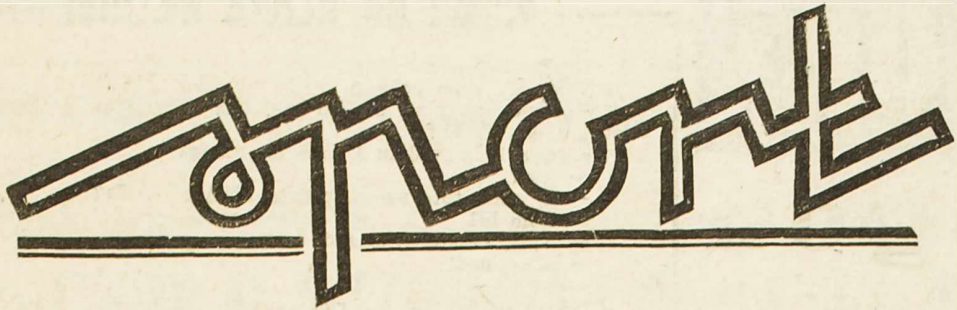
RODENI
Željko, sin Zvonimira i Ete Jakulica; Mirko, sin Cvitana i Antonije Tomić; Stana, kći Čakić Kose; Marko, sin Josipa i Katice Beljkas; Branko, sin Branka i Anđelke Raos; Rade, sin Vice i Rose Jakšić; Daabor, sin Salka i Vjekoslave Nuhčić; Krešimir, sin Marinka-Branka i Anke Škugor; Mladenka, kći Ante i Anke Vučenočić; Draagan, sin Rade i Franjane Pavić; Vinko, sin Ante i Mirjane Ercegović; Zdravka, kći Marina i Stane Živković-Laurenta; Anka,

V'ENČANI

Matijaš Nedjeljko, trg. pomoćnik - Troš Anka, domaćica; Petranović Milan, mašinski tehničar - Aras Milena, službenik; Jambrošić Nikola, službenik - Lambaša Pavica, službenik i Bukić Tomislav, ljevač - Rude Mira, službenik.

UMRLI

Livaja Marko pok. Ivana, star 42 god.; Catlak Božo Matin, star 5 god.; Mirković - Čičmirko Duma rođ. Jurić, stara 77 god.; Hegeduš Franjo, star 23 god.; Torić Marija, stara 85 god.

Komentar povodom završetka zonskog prvenstva

Na kraju prvog dijela

Bura sa nogometnih borilišta I. zone za ovu sezonu se stižala. Igrači će dobiti kratkotrajni zasluženi odmor, da bi ponovno na proljeće sučevala pištaljka dala znak za početak druge runde. Sada samo preostaje, da se tješimo, kako će biti u proljetnom dijelu.

Prema očekivanju - „Lokomotiva“

Kao što se i očekivalo, zagrebački »željezničari«, bez izgubljene utakmice zauzeli su prvo mjesto. Međutim, ne tako čvrsto, kao što se to predviđalo. Riječki liigaš iznenadio je veoma dobrim plasmanom. Ova momčad po svoj prilici bit će opasan konkurent bivšem saveznom ligašu. Objekte kipe »pobjegle« su trećeplasiranoj »Trešnjevki« za 7, odnosno 5 bodova. Sigurno je da će »Lokomotiva« i »Rijeka« nastaviti »mrtvu trku«. Zagrebački »zeleni« zauzeli su treće mjesto. Iskreno govoreći, predviđalo se da će im pripasti jedno od mjesta u »gorljivoj kući«. Znači tu nema iznenađenja. Mariborski novajlija prijateljno je obradovao svoje simpatizere. On je na kraju I. dijela zauzeo vrlo dobro četvrto mjesto. Vrlo je vjerojatno, da će ova momčad i na proljeće predstavljati »tvrd orah« svojim takmacima. Iza njega se plasirao »Odrad« — momčad koja je predvela relativno dobre igre. Možda ne bi bilo za odmet kazati, da se ova ekipa često nesportski ovla — »fair play« nije bio na visini. Zagrebački »Končarevići«, s obzirom da su novajlije zadovoljni su šestim mjestom. »Ljubljana« je sedma, iako su njene ambicije bile veće. »Tekstilac« je »propao« za zelenim stolom. Oduzeta su mu veoma važna 4 boda i on sada čvrsto drži sredinu tablice, iako bi se moglo kazati da i sva mjesta niže ne bi predstavljala iznenađenje. Domaći »Šibenik«, najbolji daimatinski predstavnik, nije ispunio očekivanja. Jedan od aspiranata za naslov najboljeg, našao se čak na devetom mjestu. Iza njega su se plasirali »Segesta« i »Orijent«. Oba kluba veoma promjenjive forme, inače ne baš »zagrijani«. Zagrebački »Metalac« počeo je dobro, ali njegovi nedovoljno iskusi mladići nisu uspjeli u finalu. Pula su također momčad iznenađenja. 13. mjesto je za njih više nego ubitačno. Kaštelanski sportaši zasjeli su na posljednjoj skali. To je ekipa u čijoj navali, već odavno »škripi«. Inače momčad sa nesalomljivim e-lanom.

Što je sa »Šibenikom«?

Da će »Šibenik« biti handikepiran odlaskom mladog Škugora, očekivalo se sasvim opravdano. Ali

DINARA - GARNIZON 5:4
Tradicionalni nogometni susret između »Dinara« i ekipe Kninskog garnizona koji se svake godine održava povodom proslave Dana Republike, završio je tijesnom, ali zasluženom pobjedom »Dinara«. Utakmica je bila veoma zanimljiva. Oba navalna reda su se isticali efikasnom igrom. Kod stanja 4:4 »Dinara« je uspjela da postigne pobjedonosni zgoditak. Objе strane imale su veoma dobrih pojedinaca među kojima se naročito isticao Grubić, golman »Dinara«.

da će zauzeti donji dio tablice, to ipak nitko nije vjerovao. Nije teško predočiti razloge neuspjeha. U prvom redu glavni krivac je neefikasna navala. Ona je u cijelom toku prvenstva bila mnogo slabiji dio tima. Jedini igrač, koji je stalno držao svoje mjesto je Stošić. Tedling, inače glavni golgeter, teško se snalazio u sasvim novoj i raznolikoj navali. Osim toga nije nastupao u nekoliko utakmica. A što bi se moglo reći za krilne napadače? Ne bi se pogriješilo, ako bi se kazalo, da su baš oni koji morali biti inicijatori svih napada, glavne kočnice, a s tim u vezi i nosioci jalove igre cjelokupne navalne petorke. Česte kazne i povrede, uvjetovalе su, mjenjanje momčadi. Svi ti faktori »pridonijeli« su da se riznica »Šibenikovih« neuspjeha zaključio sa šest poraza. Čini nam se gledajući naše igrače, da ne posjeduju svoju staru odliku — borbenost i požrtvornost, one vrline, koje ih od snutka rese.

Košarkaško prvenstvo Gimnazije

U šestom kolu košarkaškog prvenstva Gimnazije, koje je održano u subotu 7. XI, o. g., postignuti su ovi rezultati: reprezentacija VI. razreda pobijedila je VII. b s rezultatom 47:34 (11:16). U drugoj utakmici reprezentacija V. razreda neočekivano je uspjela pobijediti VII. a razred s rezultatom 63:48 (24:26).
Na tablici strijelaca vodi Kimer VII. a (150), na drugom mjestu je Karković (131), a na trećem Medić 114 (oba VII. b) postignutih koševa. Na tablici i dalje vodi VIII. a, druga je reprezentacija šestih razreda. Susrete je vodio Kalauz dobro. (NS)

OŽIVIO RAD »PARTIZANA« U TIJESNOME

Društvo za tjelesni odgoj »Partizana« u Tijesnome u posljednje vrijeme nije pokazivao gotovo nikakovu aktivnost. Sada, međutim, društvo je počelo ozbiljno da radi zahvaljujući u prvom redu Jeri Obratovu. U mjestu postoji kod omladinaca i omladinki dosta velik interes za fizički odgoj i oni uglavnom sačinjavaju članstvo društva. Društvo već priprema program koji će biti u najskorije vrijeme izveden (I.F.)

Pobjeda Gimnazije u šahu

U čast Dana Republike je 30. XI. u kutiću Remontnog zavoda održan šahovski meč između reprezentacije Gimnazije i kombinirane momčadi pripadnika JNA, Narodne milicije i Šipada. Pobjedila je Gimnazija 6:2. Kod gimnazijalaca su uglavnom svi zadovoljili, dok su se kod protivnika najviše istakli Breka i Kaleb. (Z)

LIJEP PRIMJER

Po prijemu nagrade za osvajanje I. mjesta u odbojci, ekipa »Partizana« iz Šibenika poklonila je ekipi iz Prvić Šepurine, koja je u prethodnim kolima ispala iz daljnjeg takmičenja, komplet garnituru dresova. Time je ekipa »Partizana« pokazala drugarski odnos u interesu razvitka odbojkaškog sporta. (A. B.)

Za vrijeme pauze pokušat će Slavko Luštica, otkloniti nedostatke pojedinaca i kolektiva. Pristupanjem nekih novih igrača, moći će se sastaviti vrlo dobra momčad, koja će nadamo se povratiti nogometni renome gradu pod Šubičevcem. (m)

„Šibenik“ eliminiran iz Jugocupa

Takmičarska komisija NSH poništila je susret »Hajduka« II. — »Šibenika« 1:0, sa 3:0 u korist »Šibenika«. Međutim, na žalbu »Hajduka« komisija za žalbu pri NSH anulirala je odluku takmičarske komisije, te je susret verificirala sa postignutim rezultatom na zelenom polju.

SLAB RAD »PARTIZANA« U ZAGROVIČU

Početak rujna prošle godine u Zagroviču kod Knina osnovan je DTO »Partizana«, koji je počeo aktivnim radom. U početku je vladao veliki interes među omladinom za rad ovog društva, koje je na općinskom takmičenju u čast Dana mladosti zauzelo treće mjesto. Međutim, nakon toga djelovanje ovog društva gotovo potpuno je nestalo. No kako doznajemo omladina je ponovo zainteresirana da društvo nastavi sa početnim radom. (N.R.)

MEDUSOBNI SUSRETI ĐAKA UČITELJSKIH ŠKOLA SPLITA I ŠIBENIKA

Prilikom gostovanja učenika učiteljske škole Splita održana su u Šibeniku sportska natjecanja s učenicima šibenske učiteljske škole u odbojci, košarci i šahu. Najviše uspjeha imali su gosti. Oni su pobijedili u košarci sa 41:39 i odbojci sa 15:11 (igralo se jedan set), dok su u šahu postigli neriješen rezultat 2,5:2,5.
Daci šibenske učiteljske škole uzvratit će posjet učenicima iz Splita u nedjelju 22. o. mj. (JV)

SPORTSKA NATJECANJA U BRATIŠKOVICIMA

U Bratiškovcima su održana sportska takmičenja na kojima su sudjelovali učenici osnovnih škola Plastova, Vaćana, Rupa i Bratiškovaca. Muškarci su se takmičili u trčanju na 100 metara i u skoku u dalj, a ženske u trčanju na 100 metara i u igri »graničari«. Prvo mjesto osvojila je ekipa Vaćana, a zatim slijede Bratiškovci, Rupa i Plastova. Nakon atletskog natjecanja održano je takmičenje u nogometu i »graničarima«. U nogometu su najviše uspjeha postigli učenici iz Bratiškovaca. (AB)

BRATIŠKOVCI - RUPE 5:2

U nedjelju je u Bratiškovcima održana prijateljska nogometna utakmica između ekipa Rupa i Bratiškovaca. U ravnopravnoj igri pobijedili su domaći sa 5:2.

MALI OGLASNIK

Rasprodaja starih igračih karata »bridge« i drugih vrsti ugostiteljsko poduzeće »Narodni restoran« (iznad b. ugostiteljske radnje »Ljubljana« na obali).
Muške rukavice nađene su u prostorijama Društvenog doma (DIT). Vlasnik ih može odmah predići.

OPĆA BOLNICA U ŠIBENIKU

Održat će

Usmeno nadmetanje

za preuzimanje pomija (splina) iz bolnice, za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 1958. godine.

Nadmetanje će se održati 30. prosinca 1957. godine u 10 sati. Uvjeti po kojima će se vršiti nadmetanje mogu se dobiti na uvid u kancelariji bolnice svakog radnog dana od 7.30 do 14.30 sati.

Ravnateljstvo bolnice u Šibeniku

POUKA - ZANIMLJIVOSTI - ZABAVA

MILIJARDA ANAFABETA U SVIJETU

Zenevska međunarodna organizacija objavila je ovih dana posljednje statističke podatke o broju nepismenih i poluanalfabeta u svijetu. Prema toj statistici, broj osoba iznad deset godina koje uopće ne znaju ni da čitaju ni da pišu kreće se negdje oko jedne milijarde, što znači 47 do 48 procenta od ukupnog broja svih odraslih stanovnika na svijetu. Ali, ako njima dodamo i one koji umiju samo djelomično da čitaju, ali ne i da pišu, i obratno, onda u čitavom svijetu ima 1,2 milijarda potpunih i poluanalfabeta.

OTKRIVEN VIRUS RAKA?

Šef anatomskeg odjeljka Biološkog instituta u Sao Paolu, doktor Paulo Bueno (Paolo Bueno) objavio je Brazilijski istraživački centar za rak da mu je uspjelo da izdvoji virus koji izaziva rak. Serum koji je on dobio iz kulture virusa s uspjehom je, kako stoji u izvještaju, primijenjen kod jednog miša oboljelog od raka. Ovak poznati stručnjak za rak već je počeo da ispituje djelovanje seruma i na ljudima. Međutim, kako i doktor Bueno i Brazilijski istraživački centar podvlače, to još ne znači da je već pronađen lijek protiv raka, već samo to da postoji opravdana nada da će on uskoro biti stvoren.

REVOLUCIJA U RUDARSTVU

Kako javlja Radio Moskva, u blizini Dombasa iskopano je nedavno jedno tri stotine metara dugo rudarsko okno, i to bez upotrebe ljudske snage, već jedino pomoću jedne nove mašine za podzemno kopanje. U toj kratkoj vijesti saopćeno je samo to da je za rad ove mašine potrebno pet radnika, koji je »poslužuju« gore sa zemlje, ne silazeći u rudnik. Smatra se da će zahvaljujući ovoj i sličnim mašinama, čovječji rad pod zemljom biti izlisan. Razumije se, u budućnosti.

ŠVEGA 100 METARA PISTE

U Frankfurtu, bio je nedavno izložen nov tip malog aviona koji je konstruirala jedna škotska avionska kompanija. Za uzletanje i spuštanje ovog aparata dovoljna je pista od svega sto metara dužine. Ovaj dvomotorni aparat može da primi 16 putnika, ili 2,850 kilograma tereta, a ako se upotrebi u sanitetske svrhe devet pacijenata na nosilima i četiri bolničara. Avion je nadjeveno plovica, tako da istovremeno može da bude i hidroavion. Zbog svih tih osobina, on je naročito pogodan za saobraćaj na teško pristupačnim i zabačenim mjestima.

AMBALAŽA ZA SAPUN I SAPUNSKI PRAŠAK KO I SE RASTVARA U VODI

Jedna američka firma za izradu plastičnih masa pustit će uskoro u prodaju specijalan materijal od koga će se praviti omoti i kese za sapun i sapunski prašak. »Rejnolon« — kako je ovaj materijal dobio ime — potpuno se rastvara u vodi. Tako će uskoro domaćice moći da stave u mašine za pranje rublja unaprijed izmjeren i neotvoren paket sapunskog praška. Materijal u koji je prašak zapakovan rastvara se za svega nekoliko sekundi, oslobađajući svoju sadržinu. Prednost takvog načina pakovanja leži u tome što u kućama više ne će biti načeti kutija sa sapunskim praškom, čime će se izbjeći opasnost da mala djeca dođu do njega i da, u neznanju, pokušaju da ga jedu, što se inače često događa.

GRADEVINSKI REKORD — ZAHVALJUJUĆI BALONIMA

U blizini američkog grada Ebajlena (Abilena) podignuta je u rekordnom vremenu od 22 radna sata jedna građevina od aluminijuma veličine petospratne betonske zgrade, i to zahvaljujući tome, što su umjesto uobičajenih pomoćnih skela bili upotrebljeni baloni. Naime pomoću balona napunjenih lakim gasom podizani su pojedini aluminijumski dijelovi na potrebnu visinu i tu montirani. Troškovi oko podizanja ove zgrade, koja zahvata 1.500 kvadratnih metara, iznijeli su 100.000 dolara.

TELEFONSKI RAZGOVORI IZ AUTOMOBILA

U nekim zemljama već ima automobila snabdjevenih telefonima pomoću kojih se može, za vrijeme vožnje, govoriti bilo s kojim telefonskim pretplatnikom u gradu i okolini ili s drugim slično o-

premljenim vozilima. Ovo je omogućeno zahvaljujući specijalnim radio - telefonskim centralama. Vozač automobila koji ma vlastitu otpremnu radio stanicu poziva centralu i zadržuje vezu. Radio centrala se tada uključuje u gradsku mrežu, doziva traženog pretplatnika i preko svoje otpremne stanice daje s njim vezu. Na isti način pretplatnik iz grada može pozvati radio centralu i preko nje dobiti vezu s automobilom u pokretu.

»KOSTI« OD PLASTICNE MASE

Danas se pri jakim ozljedama lubanja i vilica, u slučajevima kad je kost toliko oštećena da se mora odstraniti, ozijedeni dijelovi zamjenjuju veštačkim kostima izradenim od plastičnih materijala. Posljednjih mjeseci vrše se pokušaji da se nade zamjena i za one kosti koje moraju da izdrže veliko opterećenje, kao što su to, naprimjer, kosti nogu. Pri ovim optimim uglavnom se upotrebljavaju poliesteri - sintetične materije pojačane staklenim vlaknima (Sedma sila)

MALI SAVJETI

KAKO DO UREDIMO SVOJ ORMAR

Ormar mora biti uredan. Da bi on bio u redu, treba nabaviti nekoliko sitnica koje možete i sami napraviti od kartona, cica ili kretona.

Prema veličini savijene maramice, krevetske i jorganske plahte, ručnika i presvlaka za jastuke isječite kartone. Ove kartone oblijepite šarenom tkaninom i na svakoj od njih, sa duže strane pričvrstite po dvije dugačke trake. Kad je rublje ispeglano i razdijeljeno, pojedina vrsta se stavi na karton, trake koje su na njima pričvršćene vezu se u mašine.

Tako će u ormaru sve stajati složeno, a i kad što treba izvaditi na ce se gužvati, jer se vadi zajedno sa podmetačem od kartona. Za čarape iskoristite staru kutiju koju podijelite u nekoliko pregrada i presvucite istim materijalom kao i kartone. U svaki odjeljak stavite po jedne čarape. Dobro je imati dvije takve kutije, jednu za čarape koje treba krpiti, a drugu za ispravne. Tkaninu i trake treba birati u blagim i svjetlim bojama koje najbolje odgovaraju svijetlim bojama rublja.

KAKO PRATI BLUZU OD ŠARENE MATERIJE DA NE PUSTI BOJU

Da bi stvari od vunene tkanine sačuvala u pranju svoj oblik i boju, jedan krajčak bluze pokvasite u hladnu vodu i iscijedite između bijele krpe. Tako se može utvrditi da li se tkanina smije prati. Ako pri likom ove probe boja malo izlazi, u većini slučajeva smije se pristupiti pranju. To treba raditi brzo. Prije svega mora se pripremiti sve što je potrebno za pranje: sapunica od blagog sapuna ocat, glicerina. Nekoliko ubrusa najbolje od fritira treba da leže već rasprostirni po stolu. Bluzi se stavi u hladnu vodu i ostavi toliko koliko je potrebno da se pokvasi. Tada se tek spusti u sapunicu, koja ne smije biti vrela (do 25 stepeni). Bluzi se ne smije trljati, nego samo jednom gnječiti. Jače zaprljana mjesta na bluzi natapkati pjenuom od sapuna pa ih poslije stisnuti između prstiju.

Opranu bluzu treba isprati u mlakoj vodi, kojoj treba dodati veliku kašiku octa. Od octa bijeli dijelovi ne će požutjeti, a pruge u boji postat će jasnije i življe. Mir's octa iz tkanine lako će se odstraniti naknadnim ispiranjem, više puta, u čistoj vodi. Ako vam se čini da se tkanina skupila i postala malo oštrja, dodajte nešto glicerina u posljednju vodu za ispiranje. Glicerina vraća elastičnost i mekoću vunim tkaninama.

Poslije ispiranja voda se istisne iz tkanine. Zatim se u bluzu zavuče jedan ubrus i onda stavi između dva druga ubrusa; pri tome se mora paziti da se na bluzi nigdje ne naprave rubovi. Tada se sve čvrsto zavije u trubu i na taj način istisne iz trube ostatak vode. Ali bluzi se ne smije ostaviti u ubrusima. Bluzi treba odmah izvaditi i položiti na drugi suhi ubrus radi sušenja. Dok je bluzi vlažna, glačati je sa naličja. Na ovaj način mogu se prati sve vunene i svilene tkanine.

GLAČANJE NABORA

Na haljinama od lakih materija glačanje nabora (falti) nije teško. Suknja se uvuče u dasku za glačanje, nabori (falti) namjeste gore i dolje i zakači se za meku podlogu na dasci. Zatim se preko njih pređe toplom peglom. Ako je suknja od stofa ili svile, naprimjer od krepasatena, onda je bolje falte prethodno prošiti krupnim bodovima, otprilike centimetar dublje od prevoja, i prvo ih pažljivo prepeglati, ne prelazeći preko prošivenog konca, da ne bi otkas bodova ostao na lica tkanine. Kad su tako obilježene falte, izvaditi onaj konac i falte još jednom prepeglati preko jedva vlažne platnene krpe. Poslije toga ostaviti da se falte potpuno osuše na dasci, za šta je potrebno pet do šest minuta, pa tek onda skinuti haljinu sa daske, prebaciti je preko drvene vješalice i objesiti je negdje u sobi. Tek kad se haljina sasvim ohladi od glačanja ostaviti je u ormar. (S.S.)

Križaljka

VODORAVNO: 1. općenitost, sveobuhvatnost, 12. jednoznaznem-kasti broj, 13. Narodno žensko ime, 14. cjelokupni, 15. predstojnik samostana, 17. opak, 18. garav, crn, 19. kemijski simbol za »radij«, 20. mjera za papir, 22. otac Sema Hama i Jafeta, 23. mjesto na području općine Lužane kotar Priština, 25. planina u Šumadiji (628 m), 27. poviše, iznad, 28. posvojnja zamjenica, 29. kemijski simbol za »telur«, 30. mjesto u Sremu, 32. stara nizozemska mjera za težinu (iznosi 155 l), 33. dio kuće, 35. jedno od osjetilja, 36. grad i luka u Albaniji, 38. mjera za otpor električne struje (množina), 39. ime i prezime našeg poznatog kipara.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
			O	J						Y
12				D	R	I	K	A		G
15			P		Z	A	O		M	O
19	R	4			A	R	A	K		V
23					G	A	K			I
					I	J				K
30	31								33	34
										T
35	V	I	D						V	A
39				A					R	R

OKOMITO: 1. upotrebiti, 2. država u Aziji sa glavnim gradom Katmandu, 3. ime glumice Rine, 4. uzvik dozivanja, 5. opor, reska ukusa, 6. uzduh, 7. pogodbeni veznik, 8. kemijski simbol za »lantana«, 9. jedan kemijski element, 10. cjelokupna, 11. ime i prezime našeg književnika-bohema, 12. mjera za papir, 18. parafin, 21. posao, 22. ptica trkačica, 24. jedna od elektroda, 25. planeta, 26. čiste čestice elementa, 28. vojni korak, 31. odlijevak, 32. industrijski grad u Saskoj, 34. šanac, 36. kratica za njemačku novčanu jedinicu, 37. kratica za »svojom rukom«.

Rješenje križaljke iz prošlog broja: Vodoravno: 1. Crvena zvezda, 13. Avarin, 14. okular, 15. rata, 16. til, 18. gora, 19. I (Ive), C (Čipko), 20. ti, n, 22. te, 23. ag, n 24. mota, 25. bina, o, 27. ila, a, č, m, 30. Tin, 32. cura, 34. mir, 36. bora, 37. intelektualac. Inicijali okomito: Josip Kozarac. (J.V.)

»ŠIBENSKI LIST«
organ Socijalističkog saveza radnog naroda kotara Šibenik
Uređuje redakcijski kolegij
Glavni i odgovorni urednik: Nikola Bego
Uredništvo: Šibenik — Ulica Jelke Bučić 5 — Tel. br. 5-62
Tekući račun: Komunalna banka Šibenik broj 47-KB-15-Z-182
Rukopisi se ne vraćaju
Pretplata za tri mjeseca 130, za pola godine 260, a jednu godinu 520 Din
Tisak: »Štampa« Šibenik

OPĆA BOLNICA U ŠIBENIKU
Održat će
Usmeno nadmetanje
za preuzimanje pomija (splina) iz bolnice, za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 1958. godine.
Nadmetanje će se održati 30. prosinca 1957. godine u 10 sati. Uvjeti po kojima će se vršiti nadmetanje mogu se dobiti na uvid u kancelariji bolnice svakog radnog dana od 7.30 do 14.30 sati.
Ravnateljstvo bolnice u Šibeniku